LITTERAE CIRCULARES

AD

VENERABILEM CLERUM ALMAE DIOECESIS

QUINQUE-ECCLESIENSIS

DIMISSAE ANNO DOMINI 1921.

QUINQUE-ECCLESIIS TYP. „DUNÁNTÚL“ R. T.

Adimplementum praecepti pasch. 3
Adjić Antonius 36
Adnotationes in matriculis 17
Adományok a Pius-Kollégiumra 4
Alapitványi hivatali, alapitványi számadások 20, 48
Állatvédelem bekapcsolása az egyes tantárgyakba 54
Battyányi Adalbertus 16, 27
Bálint Franciscus 39
Bán Ludovicus 24, 27
Bende Josephus 36
Berlákovich Joannes 24, 36
Berta Antonius 16, 27, 40
Bérmálás 17, 29
Braun Stephanus 16
Budanovich Vincentius 19
Buzsáky Emericus 47
Concursus pro parochiis: Abaliget, Olasz, Ozora; Feked, Lakócsa, Németi Radikovci, Valpovo 40, 23, 31, 46, 35, 15
Concursus in Seminarium 27, 34
Congreg. Consistorial.: de privilegio ordinandi 33
Congreg. SS. Rituum: circa cantum „Benedictus, qui venit"; circa Miss. vot. SS. Cordis Jesu fer. VI. mensis prima 22, 38
Családi pótlék tárgyában jelentés 65
Cserta Joannes 47
Damnantur imagines cuiusdam scholae pict. 25
Declaratio et ind. circa morem addendi quaedam verba salutationi ang. in S. Ros. 21
Diczenty Julius 27
Directorium 1922. évi 65
Domosvay Ludovicus 40
Drágasági segély lelkészek részére 42, 57
Dubniczky Ladislaus 39
Eberhard Josephus 39
„Ecclesia" ajánlása 56
Egyházi edények gondos őrzése 47
Elesett hősök emléke 43, 55
Americanumba felvételek, Americanum támogatása 19, 24
Ephraem S. Conf., Eccl. Doctor declaratur 2
Erdélyi Carolus, provicarius eppalis 34
Examina prosynodalia, neosacerdotum 30, 32, 46
Exercitia spiritualia 31, 36
Énekiskolába pályázat 28
Faludi Franciscus 40
Fent Franciscus dr. provicarius eppalis 39
Frost Petrus 39
Frühwirth Geysa 46

Fülöp Stephanus 35
Galambos Colomannus 16, 36
Gasparich Georgius 47
Gazdák Bizt. Szövetkezet új kötvényei 53
Geosits Ludovicus 16
Gombárovics Pancratius 47
Gratzl Julius 39
Gyömörey Sigismundus dr 46, 62
Hadi vakok készitményeinek ajánlása 54
Haug Ferdinandus 16, 27, 40
Hegedüs Ladislaus 47
Hofman Carolus 18
Holttányilvánitás, egyházi 16
Horváth Joannes 27, 40
Horváth Ludovicus iunior 27
Indulgentiae festis translat. adnexae, apostolicae 25, 33
Instructio super probatione status lib. 37
Irodalmi művek, lapok ajánlása: „Egyházi lapok", Gábor Gy. imakönyve, Mihályfy Ákos dr. könyvei, Pécsi Kath. Tudósitó, „Vasárnapi Könyv" 44, 20, 43, 32, 55
Iványi Joannes dr. 39, 47
Jakab Adalbertus dr. 39
Kath. Népszövetség 56
Kántortanitókról kimutatás 65
Kecskés Carolus 16
Keller Guilelmus 47
Kimmel Kamillus P. 39
Kletzl Adalbertus 47
Knippl Camillus 16
Koch Julius 26
Kocsis Ladislaus 24
Kopári Julius 19, 35
Korcsmák zárvatartása 58
Koronai tételek 14
Kovács Antonius 46
Kránitz Ludovicus 24
Kubesa Eugenius 16
Lackenbacher-féle pályázat 55
Lányi (Leicht) Aemilius 16, 47
Lelkészek földhözjuttatása, vasuti menetdijkedvezménye . . . 41, 48
Lippó in parochiam elevatur 18
Márovics Franciscus 27
Meyer Ludovicus 39
Missiones sacrae 45
Mors: Antonii Evetović, Joannis Fitt, Francisci Hofmeister, Adalberti Horváth, Josephi Magenheim, Simonis Nyári, Stephani Kiss, Joannis Rumsauer, Stephani Szeifricz . . . 15, 26, 31, 45, 3, 14, 35, 23

Mosonyi Dionysius dr., vic. gen. eppalis 61
Mózes Andreas 26
Nagy Georgius 31
Nagy Stephanus 16
Németh Franciscus 24
Németh Stephanus 27
Nonnulla festa ad univ. Ecclesiam extenduntur 59
Nyári Josephus 24
Oberten Odilo P. 39
Oblata pro nova parochia V.-Eccl. 61
Offenmüller Sigismundus 47
Olea sacra 18
Ordinatio 3, 15, 26, 31, 34
Papp Stephanus 16
Pensio 4, 18, 19, 35, 46, 62
Perhač Joannes 36
Personalia 16, 24, 26, 36, 46
Petrovics Eduardus 36
Péter Robertus 16
Piliván Michael dr. 39
Pintér Carolus 19, 35
Portóköltségek megtérítése 42
Preces sacerdotum, pro pluvia 13, 23
Pro domo pensionatorum 35
Pro exercitu hungarico 60
Radicsev Josephus 31, 40
Reif Josephus 47
Romaisz Francisci fundationes 46
Sajtóvasárnap 40
Salaria cooperatorum 30
Schematismi novi editio 30
Segélyek a nyugdijasok részére 20, 29, 36
Steécz Petrus 16
Szabó Desiderius 36
Szeitz Josephus 47
Szent József félszázados jubilaris ünnepsége 5, 8
Tadics Benedictus 39
Templomszámadások összefoglalása 58
Tételek tanitók részére 66
Tillinger Franciscus 40
Tóbi Josephus 16
Tóth Ludovicus 36
Typographiae sumptus 22
Utasitás az ingatlan vagyonváltság tárgyában 62
Vallásügyi min. rendelet: hitokt. állások szervezése, kegy. épületek karbantartása, menek. áll. tanerők elhelyezése tárgyában . . 49, 52, 55
Vaszary Colomannus 36, 47
Vértesi Fridericus dr. 36, 47
Vizsy Paulus 16
Vota Praesulis in exordio anni 1
Wodarka Petrus P. S. V. D. 40
Wucskits Emericus 27, 47
Zanyi Franciscus 16

1921.

I.

136
1921

Dei iuvante gratia annum tristissimum, qui Ecclesiae Hungaricae, regno nostro, nobisque omnibus innumeros inflixit dolores, plagasque maximas, paucis ante sollemni clausimus gratiarum actu. Spe nova repleti insequenti intendimus anno. Et quo plura pretiosa tempus praeteritum nobis eripuit, eo firmiore fiducia in Deum defixa expectamus fore, ut amissa invenire, sublata recuperare, nobisque relicta, misere contorta augere queamus. Vota et monita Praesulis in exordio anni.

Ad praesepe divini Infantis de genu oramus, ut vota Nostra in bonum Ecclesiae, dilectae patriae, vestrumque omnium exaudire atque uberibus gratiarum auxiliis implere dignetur.

Dum tamen omnibus e toto viscere fausta ominamur, cunctos simul monere volumus et anno instante multa nobis mala imminere. Dira enim et lata tempestas, quae iam a tot annis mundum exagitat, nova semper coquit pericula, quae praesertim dioecesim Nostram laniare pergunt. Pavores, dolores atque cruciatus omnes nos perstringunt. Et qui heri adhuc pace fruebantur, cras forsitan pessime vexantur. Qui supra lineam annis praeteritis tot ac tanta pati debuere, relativa potiti sunt quiete ac pace, nos e contra inter dissidia late serpentia plurimum angimur, crepusculo tamen confidentes, quod afflictis lucem propinquare in dies promittit. Iis autem filiis, fratribusque nostris, qui in parte dioecesis inferiore sunt, crudelis scissio praesertim nunc minitari coepit.

Inter haec vel talia adiuncta aequo semper et forti animo consistere atque munus nostrum sancte adimplere et Dei praeceptum et peralta vocatio aeque nos impellit. Etsi ergo terra sub pedibus semper moveatur, procellaeque nos undique iugiter quatiant, oculos a coelo, fervorem e

corde, animas e cura nostra avellere, rapere conando: resistamus fortiter in fide, virtuteque ex alto induti aeterna quaeramus, nosque cum omnibus, qui nobis creduntur, omni ope, vi, sacrificio salvare nitamur. *Praeterit enim figura huius mundi*[1] et ut *vapor ad modicum parens*[2] cito evanescit. Verbum autem Dei in aeternum manet.

Qui ergo nunc huius mundi bonis largius fruuntur, dona super dona libenter offerant, egenis succurrant, miseris solamen atque auxilia cuiusvis generis magnanime praestent; qui vero deiecti, spe sua frustrati, egestate pressi graviter torquentur, patienter omnia sufferre, dolores portare et cum Crucifixo sustinere velint. *Beati* etenim, *qui nunc lugent..*, qui nunc contristantur, *qui persecutionem patiuntur propter iustitiam...*, *quoniam ipsorum est regnum coelorum.*[3]

Quidquid ergo nobis immineat, inconcussi serviamus Deo et animis Christi pretioso sanguine redemptis, e corde petendo a Jesu Infante: „amorem Tui solum cum gratia mihi dones et dives sum satis, nec aliud quidquam ultra posco."[4]

137
1921

S. Ephraem Diac., Conf. Eccl. Doctor declaratur.

Elogium Martirologio Romano inserendum. Die 18. Junii.

Edessae, in Mesopotamia, sancti Ephraem, Diaconi Edesseni et Confessoris; qui, post multos labores pro Christi fide susceptos, doctrina et sanctitate conspicuus, sub Valente imperatore, quievit in Domino, et a Benedicto Papa decimo quinto Doctor *Ecclesiae universalis est declaratus.*

Quum nuperrime Litteris Encyclicis *Principi Apostolorum* die 5. octobris vertentis anni Sanctus Confessor Ephraem, Diaconus Edessenus, Doctor Ecclesiae ab Apostolica Sede declaratus sit, eiusque festum, sub ritu duplici celebrandum, in Kalendario Universalis Ecclesiae die decima octava iunii insertum fuerit: Officium de eodem Sancto Ephraem proprium cum Missa, nec non Elogium Martyrologio Romano inserendum Rmi Dni Patriarchae Antiochenus Syrorum, Antiochenus Maronitarum et Babylonensis Chaldaeorum supremae sanctioni Sanctissimi Domini Nostri Benedicti Papae XV. humiliter subiecerunt. Sanctitas porro Sua, referente infrascripto Cardinali Sacrae Rituum Congragationi Praefecto, suprascriptum Officium cum Missa de Sancto Ephraem, Confessore atque Ecclesiae Doctore, eiusque Elogium Martyrologio Romano ad diem 18 iunii inserendum, ab eodem Sacro Consilio revisum ac dispositum, suprema Auctoritate Sua approbavit; servatis Rubricis.

---

[1]I. Cor. 7. 31. [2]Jac. IV. 15. [3]Math. V. 5. 10. [4]S. Ign. Ly.

Contrariis non obstantibus quibuscunque. Die 14. octobris 1920. — A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae, S. R. C. *Praefectus*. — L. † S. — Alexander Verde, *Secretarius*.

138
1921

Adimplementum praecepti paschalis.

Ecclesia catholica, quae materno semper suis fidelibus affectu succurrit, eosdem in exigendo praecepto paschali sensus demonstrare studet. Quo igitur facilius fideles praecepto huic gravissimo satisfacere valeant, tempus illi praestitutum — ingravescentibus praesertim vitae adiunctis — extendere solet. Huic et Nos intentioni, hodiernaeque necessitati occurrendo vigore facultatis a Sede Apostolica die 17. Decembris a. 1917. ad quinquennium obtentae tempus praecepti paschalis hoc anno adimplendi a Dominica prima Quadragesimae usque ad festum Sanctissimae Trinitatis inclusive constituimus. Iis tamen in locis, ubi sacrae missiones, exercitia spiritualia, institutiones catecheticae publicae, aliaque huiusmodi piae conciones pro populo fideli habentur, aut sacrorum curionum quoquomodo deest copia, aliave suppetit rationabilis causa, adimplementum praecepti paschalis quocunque anni tempore permittimus.

139
1921

Prima tonsura.

Ex alumnis Seminarii Nostri majoris Quinque-Ecclesiensis theologos Josephum Radicsev IV. anni, Paulum Varga, Gasparum Feicht III. anni, Josephum Sárvári, Ladislaum Zsivanovits II. anni, Franciscum Cseh, Carolum Gábor, Guilelmum Gyenis, Vincentium Habel, Valentinum Pintz, Antonium Reil, Franciscum Rikker, Andream Schmidtmayer, Stephanum Szakály et Antonium Uhl I. anni, die 3. Januarii anni currentis in Capella Nostra residentiali Quinque-Ecclesiensi prima tonsura initiavimus.

140
1921

Obitus Josephi Magenheim.

Ultimus dies anni praeteriti ultimus etiam vitae fuit *Josephi Magenheim* abbatis t., parochi pensionati Quinque-Ecclesiensis ad Purificatam, qui post breviorem, vehementem tamen infirmitatem die 31. anni 1920. in nosocomio civitatis, sacramentis confortatus, anno aetatis suae 68. pie in Domino decessit. Anno 1853. natus, a. vero 1878. presbyter ordinatus est. Decennio in cura animarum paucis superato parochiae Quinque-Ecclesiensi ad Purif. regendae praeficitur, ubi humanitate, lepido animo, atque eloquentia non quotidiana animos fidelium facile sibi conciliavit. Anno 1900. abbas tit. S. Emerici de Torda, dein vero ob merita in cura militum

sibi comparata eques ins. Ord. Coronae Ferr. III. cl. nominatus est. Quadrante saeculi in parochia expleto erga preces proprias rudedonatus est.

Animam denati confratris piis omnium precibus, triumque sacrorum suffragiis commendo. Requiescat in pace!

141
1921

Concursus pro pensione.

Morte Josephi Magenheim nova in statu sacerdotum rudedonatorum vacantia inducta est. Praesentibus ígitur pro ea concursum usque 1-um Martii a. c. publícamus eo, ut cuílibet sacerdotí dioecesis in statum quíetís recedere cupienti occasio recursum suum statutis ínst. pensíonalís conformiter exarandum substernendi pateat.

142
1920

Adományok a Pius-kollégiumra.

A Pius-internátusban nevelendő két növendék tartásdijának biztositására Romaisz Ferenc, kanonok, papnevelőintézeti rektor 50.000 koronát tett le alapitványul.

A Pius-internátus céljaira adakoztak: Dr. Mosonyi Dénes c. apát, kanonok 1000 K., Romaisz Ferenc, kanonok1000 K., Erőss Károly lőcsi esp. pléb. 144 K., Dr. Frey János c. apát, esp. pléb. 200 K., Csurda Béla szabadszentkirályi pléb. 100 K., Zserdin József čepini pléb. 160 K.

A Pius-internatussal kapcsolatban épitendő Jézus-Szive templomára a következő adományok folytak be: Dr. Mosonyi Dénes c. apát, kanonok 1000 K. Romaisz Ferenc kanonok 1000 K., Györkő Ferenc bátai pléb. 200 K., Beck Lajos c. kanonok, nagybicsérdi esp. pléb. 100 K., Horváth Béla németii plébános 150 K., Fehér Ferenc bükkösdi pléb. 50 K., Buzsáky Imre pellérdi pléb. 50 K., Stefán Artur keszüi pléb. 50 K., Glück István bellyei pléb. 100 K., Zádor Alajos c. apát, baranyabáni esp. pléb. 60 K., Balog József k. esperes, mözsi plébános 50 K., Keserics Ferenc mohácsi c. apát, pléb. 50 K., Pataki Antal lapáncsai pléb. 50 K., Gombárovics Pongrác felsőszentmártoni h. pléb. 50 K., Dr. Kéthelyi József pécsváradi pléb. 40 K., Bődy Károly babarczi pléb. 20 K., Schmeller Alajos ráczmecskei pléb. 10 K., Dobos Henrik nyug. pléb. 10 K., Rőszler Ferenc lovászhetényi pléb. 10 K. és Csurda Béla szabadszentkirályi pléb. 500 K.

Datum Quinque-Ecclesiis, 5. Januarii 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Dunántúl (Wessely és Horváth) R. T. Pécs.

1921.

II.

280
1921

Bonum sane et salutare fuit nomini christiano quod Decessor Noster immortalis memoriae Pius IX. castissimum Virginis Deiparae Sponsum eundemque Verbi Incarnati Nutricium Ioseph Ecclesiae Catholicae Patronum declaravit; quae res quoniam decembri proximo quinquaginta erunt anni cum auspicato evenerit, vehementer utile futurum ducimus si ea toto orbe terrarum solemni commemoratione celebretur.

De sacris solemnibus anni quinquagesimi ex quo S. Joseph B. M. V. sponsus ecclesiae catholicae patronus renuntiatus est.

Respicientibus quidem hoc spatium praeteriti temporis, obversatur Nobis ante oculos continuatio quaedam seriesque pie institutorum, quae cultum sanctissimi Patriarchae apud Christi fideles sensim usque adhuc crevisse indicent: verum, intuentibus rerum acerbitates quibus hodie humanum genus conflictatur, hanc ipsam pietatem multo studiosius foveri in populis, multoque latius propagari apparet oportere. — Etenim post tam gravem belli contentionem, quid ad communem ordinis tranquillitatem restituendam deesset, ostendimus nuper encyclicis illis litteris *de pacis reconciliatione christiana,* in quibus civiles potissimum tum populorum tum hominum inter ipsos rationes consideravimus. Nunc autem altera est perturbationis causa attendenda eaque longe maior, utpote quae in venis atque visceribus humanae societatis insideat. Scilicet eo tempore calamitas belli gentes occupavit, cum penitus eas *naturalismus* infecerat maxima illa saeculi lues, quae, ubi invaluit, caelestium bonorum desiderium debilitat, flammam divinae caritatis opprimit, hominem sananti et elevanti Christi gratiae subtrahit, eumque, fidei lumine denique orbatum et solis naturae infirmis corruptisque viribus instructum, effrenatis animi cupiditatibus permittit. Conversa igitur unice studia ad res caducas nimis multi mortales cum haberent, cumque proletarios inter et locupletes infensissimae aemu-

lationes et simultates intercederent, mutuas classium inimicitias adauxit acrioresque reddidit belli diuturnitas et magnitudo, ideo praesertim quod hinc intolerandam multitudini annonae caritatem, illinc subitam fortunarum affluentiam perpaucis attulit.

Accedit eo in cumulum, ut coniugalis fidei sanctitas patriaeque potestatis verecundia non parum detrimenti apud plurimos bello ceperint, propterea quod et alterius coniugis longinquitas officiorum vincula in altero relaxaret, et custodis absentia temeritatem maxime puellarum ad indulgendum sibi licentius impelleret. — Itaque dolendum est multo esse magis, quam antea, corruptos depravatosque mores, eaque re ipsam *causam socialem* quae dicitur, ingravescere in dies adeo ut extrema iam sint malorum extimescenda. Est enim flagitiosissimi cuiusque votis atque exspectationi maturus ortus cuiusdam universalis reipublicae, quae perfecta hominum aequalitate et bonorum communione, tamquam principiis innitatur, et in qua nec ulla sint nationum discrimina, nec patris in filios, nec publicae potestatis in cives, nec Dei agnoscatur in homines consociatos auctoritas. Haec si deducantur in usum, miros terrores sequi necesse est; et eos nunc quidem non exigua Europae pars experitur ac sentit. Atqui condicionem eiusmodi ceteris etiam populis quaeri videmus, concitatisque paucorum furore et audacia plebibus, magnas hic illic turbas subinde exsistere.

Equidem hoc rerum cursu Nos in primis solliciti, Ecclesiae filios sui commonefacere officii ex occasione haud praetermisimus, ut datis proxime ad Episcopum Bergomatium litteris, itemque ad Venetae regionis Episcopos. Iam eandem ob causam ut nostros homines, quotquot ubique sunt, qui manu et labore victum sibi comparant, in officio retineamus, eosque a contagione socialismi, quo nihil christianae sapientiae est inimicius, intactos conservemus, eisdem praesertim Sanctum Ioseph perstudiose proponimus, quem peculiarem et vitae ducem observent et patronum colant.

Is enim simili, atque ipsi, vitae genere aetatem exegit: cuius ratione rei Christus Deus, cum esset aeterni Patris unigenitus, *fabri Filius* apellari voluit. At eam loci fortunaeque humilitatem quantis quamque excellentibus ornavit virtutibus; nimirum iis quibus elucere decebat eum, qui vir esset Mariae Immaculatae, quique Iesu Domini Pater putaretur. — Quare, Ioseph magistro, discant omnes praesentia, quae fluunt, sub lumine spectare futurorum, quae permanent; et humanae incommoda condicionis spe consolantes caelestium bonorum, ad ea, divinae voluntati obsequendo, id est, sobrie et iuste et pie vivendo, contendant. Quod autem proprie ad

operarios attinet, placet ea referre quae Decessor Noster fel. rec. Leo XIII simili in causa edixit; sunt enim eiusmodi ut nihil aptius dici posse videatur: „Harum cogitatione rerum debent erigere animos et aequa sentire egeni et quotquot manuum mercede vitam tolerant: quibus si emergere ex egestate et meliorem statum acquirere concessum est non repugnante iustitia, ordinem tamen providentia Dei constitutum subvertere, non ratio, non iustitia permittit. Immo vero ad vim descendere, et quicquam in hoc genere aggredi per seditionem et turbas, stultum consilium est, mala illa ipsa efficiens plerumque graviora, quorum leniendorum causa suscipitur. Non igitur seditiosorum hominum promissis confidant inopes, si sapiunt, sed exemplo patrocinioque beati Josephi, itemque materna Ecclesiae caritate, quae scilicet de illorum statu curam gerit quotidie maiorem."[1]

Crescente autem nostrorum religione erga Sanctum Ioseph, simul proclive factu est, ut eorum religio in Sacram familiam Nazarethanam, cuius augustum Caput is fuit, capiat incrementum: alterum enim ex altero sua sponte efflorescit. Namque ab Ioseph ad Mariam recta deducimur, per Mariam autem ad omnis sanctitatis fontem, Iesum, qui domesticas virtutes suo ipsius in Ioseph et in Mariam obsequio consecravit. Ad haec vero tanta virtutum specimina omnino se christianae familiae renovent cupimus atque conforment. Ita, quoniam familiae fundamento communitas humani generis constituta est, cum societati domesticae plus firmitatis accesserit, eius nimirum munita sanctius et castimonia et concordia et fide, eo ipso novum quoddam robur et novus quasi sanguis per omnia societatis humanae membra diffundetur, influente usque quaque virtute Christi; nec solum privatorum morum sequetur emendatio, sed etiam communis vitae civilisque disciplinae.

Nos igitur eius plurimum confisi patrocinio, cuius vigilantiae providentiaeque Deus Unigenam suum Incarnatum Virginemque Deiparam commendatos voluit, omnibus Catholici orbis Episcopis auctores sumus, ut tam necessario rei christianae tempore fideles ad opem S. Ioseph eo vel studiosius implorandam cohortentur. Cum autem plures haec Apostolica Sedes modos probaverit sanctum Patriarcham venerandi, in primis quarta quaque feria et continenter per mensem proprium, eos omnes volumus in una quaque dioecesi, instante, sacrorum Antistite, quoad possit, frequentari. Sed praecipue, quoniam praesentissimus morientium adiutor merito habetur, cui Iesus ipse cum Maria morienti adfuerint, Venerabilium Fratrum erit illa piorum sodalitia, quae Ioseph pro decedentibus exorando condita sunt, ut *a Bona Morte*, ut *a Transitu S. Ioseph*, ut *pro Agonizantibus*, omni auctoritatis suae suffragio et favore prosequi.

[1]Epist. Encycl. *Quamquam pluries.*

Ad memoriam vero celebrandam pontificalis Decreti, quod supra memoratum est, praecipimus et mandamus, ut intra annum a die VIII mensis Decembris proximi, toto orbe catholico, in honorem S. Ioseph B. M. V. Sponsi, Ecclesiae Catholicae Patroni, quo et tempore et modo cuique Episcopo videbitur, solemnis supplicatio fiat; cui quotquot interfuerint, eis singulis plenariam peccatorum veniam, usitatis condicionibus, lucrari licebit.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die XXV mensis Iulii, in festo S. Iacobi Apostoli, anno MCMXX, Pontificatus Nostri sexto.

Benedictus PP. XV.

Ünnepi istentiszteletek annak félszázados évfordulója alkalmából, hogy sz. József a katolikus Egyház pártfogójául választatott.

Kétségkivül üdvös és hasznos volt a keresztény népnek, hogy halhatatlan emlékü elődünk, IX. Pius pápa, a Szűz Anya legtisztább jegyesét, s az emberré lett Ige nevelő atyját, Szt. Józsefet az egész katolikus Egyház pártfogójául választotta. Mivel pedig decemberben ötven éve lesz, hogy ez az örvendetes esemény megtörtént, igen célszerünek tartjuk, hogy azt az egész föld kerekségén megünnepeljék.

Ha az elmult ötven évre tekintünk, sok nemes intézmény fejlődése s virágzása ötlik szemünkbe, melyek azt mutatják, hogy a szent pátriárka tisztelete a keresztény hivek között állandóan s mindvégig fejlődött. Ha azonban ama válságokat nézzük, melyek ma az emberiséget kinozzák és gyötrik, világosan látjuk annak szükségét is, hogy az ő kultuszát a keresztény nép közt sokkal behatóbban ápoljuk s terjesszük. Azt ugyanis, hogy a világhàboru pusztitása után a rend és nyugalom általános helyreállitásához mire volna szükség, a béke keresztény szellemü megujjitásáról szóló minapi levelünkben már kimutattuk, melyben a népeknek és az egyéneknek egymás közt fennálló polgári érdekeit hangsulyoztuk. Most azonban indokolt, hogy a nyugtalanságnak egy másik és sokkal fontosabb okára is rámutassunk, mely az emberiségnek — mondhatnám — vérében és veséjében székel. A háboru nagy csapása abban az időben lepte meg ugyanis a nemzeteket, mikor a természetelvüség, a naturalizmus sorvàsztotta őket. Századunknak legvészesebb szellemi ragálya, mely, ahol csak befészkelte magát, letompitja az égiek utáni vágyódást, elnyomja az isteni szeretet melengető lángját, elvonja az embert Krisztusnak gyógyitó és felemelő kegyelmei elől, hogy a hit világától lassankint megfosztva s egyedül a természet gyarló és megromlott erőire hagyva kiszolgáltassa őt a lélek féktelen csapongásainak. Igy történt azután, hogy igen sok ember minden

törekvését a mulandók keresésére forditotta, a munkások és a munkaadók, a szegények és a tehetősek között pedig elkeseredett vetélykedések és viszályok támadtak, s az osztályok kölcsönös ellenségeskedését növelte és kiélesitette a kegyetlen és hosszu háboru különösen azzal, hogy amig egyfelől nagy tömegek megélhetését elviselhetetlenül megdrágitotta, másfelől egyeseknek hirtelen tuláradó gazdagságot hozott.

Ezekhez járult még, hogy a hitvesi hüség szentsége, s az atyai hatalom tisztelelete a háboruban sokfelé felette megingott, mert az egyik házastárs távolléte a kötelességek szálait a másikban meglazitotta, s az őrködő apai szemek hiánya miatt főleg a serdülő leányok élvezethajhászó szabadossága szinte a vakmerőségig fokozódott. Ily módon azután — lelkünk gyötrő fájdalmára — az erkölcsök ijesztőbben megromlottak, mint valaha előbb, és főleg emiatt a társadalmi, szociális kérdés is fokról-fokra annyira elfajul, hogy már-már a legborzasztóbb következményektől tarthatunk. A felforgatók minden vágya és várakozása egy világköztársaságra irányul ugyanis, mely az emberek teljes egyenlőségén és a javak közösségén, mint alapelveken épülne fel, s amelyben megszünnének a különbségek a nemzetek között, az apa hatalma fiai, az állam hatalma polgárai s Isten fensőbbsége az emberek felett. Mindmegannyi olyan dolog, melyek, ha megvalósulnának, rettenetes katasztrófát idéznének elő, amint Európának nem csekély részében máris kegyetlenül érzik s tapasztalják. És ugyanezt az állapotot a többi népeknél is be akarják mindenkép vezetni, s azáltal, hogy egyesek dühe és vakmerősége egész tömegeket magával ragad, itt is ott is nagy zavarokat támasztanak.

Mi azonban e sulyos körülmények és aggodalmak között minden lehető alkalmat megragadtunk, hogy az Egyház fiait kötelességeikre figyelmeztessük, amint a bergamói püspökhöz, majd pedig a Velence-vidéki főpásztorokhoz intézett leveleinkben tettük.

És most ugyanezen okból, hogy összes hiveinket, akik bárhol vannak s fáradságos munkájukból élnek, a kötelesség utjain megtartsuk, és a féktelen szocializmustól, a keresztény életelvek eme legdühösebb ellenségétől, sértetlenül megóvjuk s megvédjük, a legnagyobb nyomatékkal épen Szent Józsefet állitjuk eléjük, hogy őt, mint életük kiváltságos példaképét kövessék és mint égi pártfogójukat tiszteljék.

Ő ugyanis hozzájuk hasonló földi sorsban töltötte életét, s épen ezért maga Krisztus Urunk, bár az örök Atya egyszülött fia volt, az ács fiának kivánt neveztetni. Ám ennek dacára mily nagy és mily fenséges erények ragyogtak Józsefben. Mindama erények, melyek méltán illettek a Szeplőtelen Szent Szüz jegyeséhez s ahhoz, akit az Ur Jézus atyjának tar-

tottak. Ezért József példáján indulva tanuljuk meg a jelen dolgokat, melyek oly hirtelen tovatünnek, az örök boldogság fényében vizsgálni, s a földi élet keservei között, a mennyei javak reményével vigasztalva mindmagunkat, Isten akarata szerint józan, igazságos és buzgó élettel ezek után vágyni, törekedni. Ami pedig magukat a munkásokat illeti, főképen alkalmas idézni elődünknek b. e. XIII. Leónak hasonló ügyben kifejtett nézetét, melynél találóbbra ugysem akadhatnánk.

„Eme dolgok megfontolása kell, hogy felemelje és méltányos érzésre hangolja mindazok lelkeit, akik szegénységben és kezük munkájának gyümölcséből élnek. Ámde nekik, bármennyire jogukban álljon is az igazságosság megsértése nélkül arra törekedni, hogy nehéz helyzetükből kiemelkedjenek s jobb életsort küzdjenek ki munkásságuk által, azt sem az ész, sem pedig az igazság nem engedik soha, hogy az Isten által megalkotott társadalmi rendet felforgassák. Ezentelül pedig erőszakhoz nyulni, lázadást vagy forrongást szitani, roppant oktalanság, mert rendszerint sokkal több bajt okoz, mint amelyek enyhitése miatt felidézték. A szegények tehát, ha van belátásuk, ne a felforgatók csalfa igéreteire épitsenek, hanem Szent József példája után induljanak, s az ő segélyében és az Egyház anyai szeretetében bizzanak, mely az ő sorsukkal napról-napra többet foglalkozik.“ S amint igy a velünk érzők tisztelete Szent József iránt növekszik, természetes, hogy az ő ragaszkodásuk is erősödik a nazareti szent családhoz, melynek ő feje volt. Egyik a másikból szinte önként ered. Józseftől ugyanis közvetlenül Máriához jutunk, Máriától pedig minden szentség forrásához, magához Jézushoz, aki a családi erényeket a József és Mária iránt tanusitott benső tisztelettel megszentelte. Szivünk legfőbb kivánsága tehát, hogy a keresztény családok az erényeknek eme fenséges példáit kövessék. Azáltal ugyanis, hogy a családi bensőséges viszony és szövetség, melyen maga az emberi társadalom épül, hitben, tisztaságban és összetartásban megszilárdul és megerősödik, az emberi társadalom összes szerveibe mintegy uj vér és uj életerő árad, mely Krisztus erejéből táplálkozik. Nemcsak az egyedek erkölcsei fognak igy javulni, hanem a közélet s a polgári rend is meg fog nemesedni.

Mi tehát rendületlenül bízva az ő hathatós pártfogásában, kinek éber őrzésére és szerető gondjaira Isten az ő egyszülött Szent Fiát és a Szeplőtelen Isten-anyát bizta, az egész kath. világ püspökeit ezennel felhivjuk, hogy keresztény közügyeink eme nehéz, válságos idején hiveiket sz. József segitségének fokozottabb kiesdeklésére lelkesen buzditsák. S minthogy az Apostoli Szentszék már eddig is különféle ájtatosságokat elfogadott, melyekkel a Szent Pátriárkát tisztelhetjük, igy első sorban minden hét szerdá-

ját s egy megszakitatlan hónapot, azt óhajtjuk, hogy ezeket minden egyes egyházmegyében a főpásztorok ajánlata szerint minél buzgóbban megtartsák. Mivel pedig Sz. József a haldoklóknak különös pártfogója, kinek utolsó perceit maga Jézus Máriával együtt megédesitette, tisztelendő Testvéreinkre bizzuk, hogy azokat a jámbor egyesületeket, melyek Sz. József oltalmát kérik a haldoklók részére, mint a „Jó halál"-ról, „Szent József elköltözésé"-ről vagy a „Haldoklókért" elnevezett társulatokat tekintélyük egész sulyával s a legnagyobb jóakarattal támogassák.

A fentebb emlitett pápai rendelet emlékére egyuttal elrendeljük, hogy a legközelebbi december 8-ától számitott egy éven belül az egész kath. világon Sz. Józsefnek, a boldogságos Szüz jegyesének, a kath. Egyház pártfogójának tiszteletére a püspökök által megjelölendő időben és módon ünnepélyes könyörgések tartassanak. Mindama hivőknek pedig, akik ezeken résztvesznek, a szokásos feltételek mellett teljes búcsút engedélyezünk.

Kelt Rómában, Szent Péternél 1920. julius 25-én, Szent Jakab Apostol ünnepén, pápaságunk hatodik évében

XV. Benedek pápa.

* * *

Szentséges Atyánknak fentebb közölt pásztorlevelét, mely a fennálló forgalmi nehézségek miatt félévi késedelemmel érkezett csak hozzánk, a legmélyebb tisztelettel fogadván, meghagyjuk egyházmegyénk összes tiszt. lelkészeinek, hogy azt a közelgő nagybőjt első vagy következő vasárnapján a szószékről egész terjedelmében felolvassák, s hiveiket egyházunk fejének szándékához híven szent József buzgó tiszteletére serkentsék. Minél szomorubb közállapotok között élünk és minél nagyobb az erkölcsi romlás, mely az egész társadalmat végzetes pusztulással fenyegeti, annál fokozottabb szükség van ama fenséges példa követésére, melyet a földi élet ezer nehézségével küzdő embereknek szent József adott, s arra a hathatós segitségre, melyet ő kiváltságos helyzeténél fogva a hozzáfordulóknak biztosithat.

Ezért választotta őt IX. Pius pápa 50 évvel ezelőtt az egész Egyház pártfogójává s ezért hangsulyozták az ő utódai is szent József buzgó tiszteletének fontosságát.

A félszázados évforduló méltó megünneplése céljából elrendelem, hogy egyházmegyém összes templomaiban, ahol rendes istentiszteletek végeztetnek, szent József ünnepe körül, vagyis március 18., 19. és 20. napjain három napos ájtatosság tartassék olyképen, hogy a szentmise után 3 Miatyánk és 3 Üdvözlégy mondassék a szent Józsefről szóló könyörgéssel, a

délutáni órákban pedig a legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele mellett a szent Józsefről szóló letenye végeztessék ugyanezen záró imádsággal. (Lásd a Nyilvános ájtatosságok imádságos könyvének 35—37. lapjain.) Mindazon helyeken pedig, ahol a fentebb emlitett ájtatosság bármi okból nem volna a mondott napokon megtartható, ugyanez április hó 11., 12. és 13. napjain végeztessék.

Az egyházmegye igen sok plébániájában esedékes a szent missió. A szent József tiszteletére rendelt ájtatosságokat soha és sehol alkalmasabb időben nem lehetne megtartani, mint éppen egy-egy sz. missióval kapcsolatban. Ugyanekkor ama jámbor társulatokat is a hivő nép figyelmébe lehetne ajánlani, melyekre szentséges Atyánk kiváló sulyt helyez, s amelyek a hivő keresztények boldog kimulását vannak hivatva előkésziteni és biztositani. S éppen manapság, midőn az ideigvaló örömök keresésének láza szinte megszéditette az emberiséget, s a legalantasabb ösztönöket is felszabaditani látszik, semmi sem lehetne üdvösebb, mint egy mélyreható sz. missió kapcsán szent Józsefet, mint a boldog kimulás kiváltságos pártfogóját erőteljes és soha el nem mosódó vonásokkal belevésni a földi élet sivár örömei és nehezen tűrt szenvedései közt hányódó lelkekbe.

Aki csak megteheti tehát tiszt. lelkészeim közül, igyekezzék a sz. missió megtartását már most előkésziteni és a. sz. József tiszteletére rendelt ájtatosságokat vele még abban az esetben is összekapcsolni, ha a sz. missió a fentebb megjelölt napok előtt vagy után lenne csak megtartható.

Folyamodjunk buzgó szivvel Anyaszentegyházunk hatalmas pártfogójához, hogy arasznyi földi életünkben legyen mindenkor vezérünk s példaképünk, a halál órájában pedig biztos menedékünk.

Adja Isten, hogy közös könyörgéseink üdvös eredményei minden irányban és minél teljesebb mértékben mielőbb mutatkozhassanak.

Datum Quinque-Ecclesiis, 24. Januarii 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Dunántúl (Wessely és Horváth) R. T. Pécs.

1921.

III.

600
1921

Magnum principium vitae spiritualis est oratio, qua omnes quidem quotidie egent, sacerdotibus tamen eadem, si vocationi altissimae quoquo modo obtemperare velint, inomisse et multipliciter necessaria existit. Hanc necessitatem enunciat divinus Magister, cum dicit: „Oportet orare, et non deficere"[1], eandem intonant Apostoli eius: „Sine intermissione orate"[2] et „Orate pro invicem, ut salvemini."[3] Preces sacerdotum.

Quam autem necessitatem verba Salvatoris, discipulorumque tam clare demonstrant, eandem et munus nostrum, salvandi nempe animas Christi sanguine redemptas clarissime probat. De hoc enim tam alto munere congrue implendo sine speciali Dei auxilio, assiduis precibus impetrando desperandum foret. Et propriam cuique animam secure salvandi quot non pericula, obices et tentamina prohibere, frustrare nituntur! Quid tunc de aliis, nobis concreditis dicendum remanet? Viribus propriis minime fidendum. Jugi solum inniti possumus divinae gratiae, quam precibus impetrare cuicumque licet, nobis tamen praeprimis oportet.

Hac ex causa Sancta Ecclesia, quae materna cura omnes prosequitur, speciali tamen sacerdotes fovet, ut per ipsos deinde fideles adunare et salvare possit, preces quasdam nobis sub gravi iniungit, quae in *breviario* quotidie recitando optimam suggerit occasionem nosmetipsos in vero spiritu conservandi, reformandi et sanctificandi. Praeceptum hoc sub gravi et ita obligat, ut beneficiati, qui illud negligant, neque fructus beneficiorum suos facere valeant.

Necessitas gravi huic obligationi satisfaciendi quotidie urget, his attamen temporibus, cum tribulationes, pericula, tentationesque nos et

[1] Lac. 18. 1. — [2] I. Ad. Thess. 5. 17. — [3] Jac. V. 16.

nostros supra modum vexent, atque opprimere omni vi nitantur, zelo speciali mandatum hoc implere pergamus.

Nec unus igitur, fratres carissimi, inter vos existat, qui immemor sui officii principium vitae suae supernaturalis omittere, negligere, detrectare vel semel praesumat.

Imo viribus unitis de profundis ad Deum clamemus, ut dies nostros in sua pace disponat, nosque cum omnibus nobis concreditis per viam mandatorum suorum ad aeternum scopum clementer perducat.

601
1921

Theses pro coronis.

Vigore Canonis 131. Codicis Juris Canonici, statutisque synodi dioecesanae conformiter pro anno currenti sequentes theses a ven. clero dioecesano elaborandas, idest in coronis discutiendas proponimus:

Pro corona vernali e theologia morali:

A hűségeskü jelentősége az elkapcsolt részeken.

Pro corona autumnali e dogmatica:

Vallásunk katholicitása és az internacionalizmus.

602
1921

Mors Simonis Nyári.

Dolorose semper ingemiscimus, cum numerum sacerdotum in vinea Domini Nostrae Dioecesis operantium dirae mortis ictu decrescere intuemur. Vehementius tamen conterimur, cum iuvenes e medio Nostro evocantur, quos plurimum adhuc in salutem animarum conferre speravimus. Talis erat *Simon Nyári*, parochus Feked-ensis, qui vitio cordis gravissimo praepropere fractus, sacramentis tamen optime provisus, die 14. Januarii a. c. hanc vitam mortalem reliquit. Anno 1875. natus, a. 1901. sacerdos ordinatus, a. vero 1907. parochus Feked-ensis nominatus est.

Velint omnes denatum confratrem crebribus precibus Deo commendare, animaeque eius tribus saltem sacris cito succurrere. — Requiescat in pace!

603
1921

Obitus Stephani Kiss.

Stephanum Kiss, assessorem cons. ad hon., parochum condam Nagykónyi-ensem, plurimisque carissimum senem octogenarium, 25. Januarii a. c. in Domino obiisse tristes ven. clero annuntiamus. Anno 1839. natus, anno autem 1866. ad presbyterii dignitatem evectus est. Ab anno 1883. parochum egit in Nagykónyi, unde tamquam sacerdos iubilaris ante duos annos in statum quietis recessit. Cum servus fidelis post longam et opero-

sam vitam rationem reddit, fervidis precibus ad tribunal aeterni iudicis ipsum comitemur, tribusque sacris quocitius offerendis ipsi succurramus. Lux perpetua luceat ei!

604
1921

Brevi intervallo tertia iam vice dirae mortis victimas e medio fratrum abreptas lugemus. *Antonius Evetović*, assessor S. Sedis consistorialis, parochus Valpovi-ensis, die 24. Februarii a. c. gravi morbo fractus, pieque provisus, anno aetatis suae 59-o, sacerdotii vero 35-o e hac vita migrare iussus est. Prius in ordine S. Francisci munere lectoris, ab anno vero 1902. in dioecesim Nostram susceptus, officio pastorali digne semper, zeloque virili iugiter functus est. Octo annis extensam parochiam Valpoviensem rexit, ibidemque omnes vires suos usque ad ultimum vitae halitum saluti suorum libenter impendit. Decessus Antonii Evetović.

Animam igitur denati confratris piis omnium precibus, sacrisque statutis eo commendamus, ut gaudium Domini sui cito adipiscat. — Requiescat in pace!

605
1921

Pro beneficio parochiali Valpoviensi, per obitum proprii pastoris vacanti, vigore praesentium usque 1-um Maii a. c. concursum publicamus. Sacerdotes dioecesani, dictam parochiam obtinere cupientes, si in examine prosynodali rite probati sint, velint suos supplices libellos ad Illmum Dominum Rudolphum e Comitibus Normann Ehrenfels, tamquam patronum directos, infra terminum praefixum Ordinariatui exhibere. Concursus pro parochia Valpovo.

606
1921

Post primam tonsuram initio novi anni collatam ex alumnis Seminarii Nostri majoris theologos Georgium Nagy, Josephum Radicsev IV. a., Franciscum Hum, Eduardum Petrovits, Paulum Varga, Joannem Wagner, III. a., Gasparum Feicht, Josephum Fürész, Franciscum Mayer, Josephum Sárvári, Josephum Sziegl, Ladislaum Zsivánovits II. a., Franciscum Cseh, Carolum Gábor, Guilelnum Gyenis, Vincentium Habel, Valentinum Pintz, Antonium Reil, Franciscum Rikker, Stephanum Szakály et Antonium Uhl I. a. die 13. Januarii ad duos priores, die vero 14. Januarii a. c. ad duos posteriores minores Ordines in Capella Nostra residentiali Domino iuvante promovimus. Minores ordines.

607
1921

Personalia.

Stephanus Braun, administrator in Mágocs et *Stephanus Nagy* administrator in Várdomb nominati et investiti sunt parochi iisdem in locis.

Administratores constituti sunt:

Colomannus Galambos admin. interim. parochiae V-Eccl. ad Purif. in Feked, *Eugenius Kubesa* et *Josephus Tóbi* cooperatores Valpoviensis in Valpovo, *Paulus Vizsy* catecheta schol. elem. V.-Eccl. in parochia V.-Eccl. ad Purificatam.

Julius Gratzl cooperator Dombóvár-ensis nominatus est professor religionis apud archigymnasium ibidem.

Ludovicus Geosits coop. in Püspökszenterzsébet, nominatus est catecheta schol. elem. status V-Ecclesiis.

Cooperatores translati sunt:

Adalbertus Battyányi ex Olasz in Püspökszenterzsébet, *Antonius Berta* e Szajk in Egerág, *Ferdinandus Haug* ex Egerág in Szajk, *Carolus Kecskés* e Hosszuhetény in Pécsbányatelep, *Camillus Knippl* e Pécsbányatelep in Villány, *Aemilius Leicht* e Villány in Mecsekszabolcs, *Stephanus Papp* e Mecsekszabolcs in Hosszuhetény, *Robertus Péter* e Gödre in Kővágószőllős, *Petrus Steécz* e Czikó in Kurd, *Franciscus Zanyi* e Kurd in Czikó.

608
1921

Egyházi holttányilvánitás.

Mind gyakrabban fordulnak elő olyan esetek, hogy a háboruban elesettek özvegyei uj házasságot szándékoznak kötni. Minden ilyen esetben egyházi holttányilvánitásra van szükség, amely, szentségről lévén szó, nagy körültekintést igényel. Azért felszólitom tiszt. papságomat, hogy ez esetekben az egyházi hatósághoz is terjessze be a holttányilvánitáshoz rendelkezésre álló adatokat: u. m. az eltünt leveleit, az illető halálát bizonyitó tanuk eskü alatt tett vallomásait, egy-két tanunak vallomását arról, hogy milyen viszonyban volt az eltünt családjával. Mellékelendő a polgári biróság holttányilvánitási végzése is.

Datum Quinque-Ecclesiis, 26. Februarii 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

1921.

IV.

760
1921

Per longos annos immanis belli, ultimisque temporibus subversionis deplorandae praeter annuam confirmationem in Ecclesia Cathedrali peractam nullibi sacramentum hoc distribuere, visitationemque canonicam instituere potuimus. Multis denique difficultatibus superatis plena in Deum fiducia sacrosanctum confirmationis sacramentum in parochiis nostrae civitati residentiali vicinioribus tempore adhuc vernali fidelibus ministrare, visitationemque Canonicam parochiarum more solito peragere decrevimus. Ordo Visitationis Canonicae et S. Confirmatio.

Die	8-a	Maii	in Pécsbányatelep,	Die	24-a	„	in Magyarszentiván,
„	15-a	„	Quinque-Ecclesiis in Cathedrali,	„	25-a	„	in Kisasszonyfa,
				„	27-a	„	in Pellérd,
„	16-a	„	in Ráczváros,	„	28-a	„	in Szentdienes,
„	17-a	„	in Kővágósszőllős,	„	29-a	„	in Görcsöny,
„	18-a	„	in Bakonya,	„	30-a	„	in Keszü,
„	19-a	„	in Szentlőrincz,	„	31-a	„	in Németi,
„	20-a	„	in Bükkösd,	„	1-a	Jun.	in Garé,
„	21-a	„	in Nagybicsérd,	„	2-a	„	in Siklósbodony,
„	22-a	„	in Szabadszentkirály,	„	3-a	„	in Vajszló.
„	23-a	„	in Sumony,				

761
1921

Vigore Canonis 1103. § 2. parochus in libro quoque baptizatorum adnotare debet coniugem tali die in sua parochia matrimonium contraxisse. Quod si coniux alibi baptizatus fuerit, matrimonii parochus notitiam initi contractus ad parochum baptismi transmittere debet, ut matrimonium in baptizatorum librum referatur. Idem de collata confirmatione faciendum. Adnotationes in matriculis.

Plures tamen inter curatos inveniuntur, qui notitiae transmissionem vel penitus negligant, vel nimis differant.

Praesentibus igitur omnes ss. curiones monitos esse volumus, ut huic praescriptioni conscientiose et sine mora satisfacere satagant.

762
1921

Olea sacra.

Materiam sufficientem pro sacris oleis conficiendis tempestive accepimus. Ritus ergo consecrationis debita cum sollemnitate feria V. in Coena Domini celebrabitur. Districtus autem vicearchidiaconales olea sacra modo solito a directore sacristiae Ecclesiae Cathedralis Nostrae accipient, si ea sibi transferri curabunt.

763
1921

Ecclesia Lippó in parochialem elevatur.

Pro s. ministerii Nostri, quo in Dioecesi Quinque-Ecclesiarum ex inscrutabili divinae providentiae dispositione fungimur, officio, tum spirituale fidelium emolumentum et solatium provehere, tum obligationem pio zelo susceptam ac inde ab anno 1857. accurate adimpletam quoad congruam pastoris animarum provisionem item sustentationem aedium ecclesiasticarum honore afficere intendentes, ad incitamentum praecipue magis magisque impendendi in animarum salutem laboris pastoralis, Ecclesiam Lippóensem B. Mariae Virgini Praesentatae dicatam — una cum adfiliatis sibi possessionibus Bezedek, Sárok, Ivándárda ac praediis Mariannamajor et Erdőföld — in parochialem, ipsam vero Communitatem in parochiam elevamus elevatamque esse declaramus, adiudicantes eidem iura omnia et privilegia, quae parochialibus de iure competunt.

Quia vero dilectus Nobis in Christo Honorabilis Dominus Carolus Hofman adusque ibidem administrator vitae integritatem, scientiam sufficientem et agendi dexteritatem proferebat, eumque virtutibus istis in posterum etiam praeditum fore plena exspectamus fiducia, idcirco modo memoratum Carolum Hofman in primum parochum Lippóensem nominamus et praecipimus, ut post receptum ab ipso solitum iuramentum in realem dictae parochiae, pertinentiarum illius ac cunctorum beneficiorum et emolumentorum possessionem introducatur.

Datum Quinque-Ecclesiis, festo Purificationis B. Mariae V., a. Domini 1921., episcopatus Nostri sedecimo.

764
1921

Pensio.

Geysa Várady, praelatus S. S., em. superior castrensis, postquam obligationi erga institutum pensionale diocesanum exacte semper satisfecisset, pensionem petiit. Votis cleri igitur obsecundando, consensuque Capituli

Nostri Cathedralis accedente ipsum inde a 1. Aprilis a. c. inter pensionatos sacerdotes dioecesis Nostrae suscepimus.

765
1921

Cum ob mortem Josephi Magenheim, et Stephani Kiss emeritorum duae vacantiae in numero sacerdotum rudedonatorum exortae sint, sequentes pro iisdem adipiscendis vota cleri necessaria habent: Rudedonari proponuntur.

Carolus Pintér, parochus Ozora-ensis, 67 annorum, qui ob infirmiorem valetudinem iam a lustro vicario eget;

Julius Kopári, parochus Abaliget-ensis, 58 annorum, qui solus extensae parochiae multis cum filialibus nec sanus sufficienter providere potuit, a duobus autem annis viribus parochi deficientibus vicario tota parochia commissa est;

Vincentius Budanovich, curatus antea in Harcz, qui iterato nunc pro pensione ordinaria recurrit.

Velint omnes sacerdotes dioecesis vota sua in scriptis quocitius depromere, eaque usque 1-um Maii a. c. *per medios vicearchidiaconos* Officio dioecesano substernere.

766
1921

Mindazok, akik az *Emericanum* Középiskolai Nevelőintézetbe gyermekeiket vagy pártfogoltjaikat fölvétetni kivánják, folyamodványaikat ez iránt Hozzám cimezve az intézet igazgatójánál (Komócsy István tb. kanonok, Pécs, Deák-utca 8. szám) 1921 május 31-ig nyujtsák be. A fölvételi föltételek a következők: Fölvételek az Emericanumba.

1. Csakis oly római katholikus vallásu növendékek vétetnek fel, akik valamely pécsi középiskolának legalább első osztályába fognak járni. Jeles és jó rendü, szegénysorsu növendékek előnyben részesülnek.

2. A folyamodással egyidejüleg 1000 azaz egyezer korona előleg biztositékot kell letenni, amely összeg a tényleg fölvett és helyét szabályszerüen elfoglaló növendékek utolsó részletbefizetésébe beszámittatik. A föl nem vett növendékek az előleget visszakapják.

3. Az Emericanum ellátása a lefolyt 1920/1921. tanévben az összes pécsi internátusok között a legkedvezményesebb fizetésü volt (4200 vagy 5100 K és 3 mm. buza). Hihetőleg sikerül ebben a viszonylatban a jövő tanévre is megtartani. A fölvett növendékek kötelesek ellátásuk egy részét 3 mm. buza alakjában fizetni. Ettől csak igen kivételes esetben tekinthet el az intézet igazgatója. A buza megváltását a pécsi piaci árak szerint fogja az intézet igazgatója meghatározni. Azok, akik a jugoszláv valuta területén laknak,

jugoszláv koronában kötelesek a buzaváltságot fizetni. Vagyonos szülők gyermekei az intézet kedvezményezett helyeit nem élvezhetik.

767
1921

Gábor György imakönyve.

Gábor György mecsekszabolcsi plébános „Az ut, igazság és élet nyomában“ cimen vezérkönyvet adott ki a gyakorlati keresztény élet elsajátitására. Megjelent Pécsett, 1921-ben, ára 30 K.

Ez a kiadvány nem pusztán imakönyv, hanem rövidre fogott hittan, apologia, szertartástan, egyháztörténelem is. Népiesnek nem mondható ugyan s beosztása eleinte bonyolultnak látszik, de kellő tájékozás után el lehet a bő anyagon is igazodni. Sok minden feltalálható benne, amiért is a mai nagy imakönyv-hiány mellett nemcsak haszonnal, hanem remélhetőleg szivesen is fogják forgatni mindazok, akik azt megszerzik. Az imakönyv kapható a szerzőnél.

768
1921

Az alapitványi hivatal 1920. évi számadásai.

Az egyházmegyei alapitványi hivatal 1920. évi számadásának kivonatait azon alapokról, melyek az egyházmegye papságát közelebbről érdeklik, jelen körlevelem melléklete gyanánt minden plébánia részére egy-egy példányban azzal küldöm meg, hogy a körlevelekkel együtt beköttessenek.

769
1921

A nyugdijas papok segélyezése.

A nyugdijas papok javára a legutóbbi közlés óta az alábbiak adakoztak: Walter József rácvárosi pléb. 500 K, a dárdai esperes kerület 540 jug. K, Deutschbauer István, harkanovcii pléb. 60 K, Klein József, apari pléb. 50 K. Palkó István regölyi pléb. 1000 K, Radó Dezső berkesdi esperes-pléb. 500 K, Kiss Lajos, dunaszekcsői pléb. 200 K, Fetter Gyula, vajszlói pléb. 100 K, Gaál Sándor, dárdai k. esp. pléb. 100 j. K, Masson Lipót vókányi pléb. 120 j. K, és 40 K, N. N. 180 K. — Fenti készpénz adományokon kivül Horacsek Endre görcsönyi esperes-plébános, Gaál János kővágószőllősi plébános és Iselstőger Lajos olaszi h. plébános egy-egy mm. buzát ajándékoztak ugyanazoknak.

Datum Quinque-Ecclesiis, 20. Marti a 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Dunántúl nyomda r. t. Pécs.

1921.

V.

973
1921

Declaratio et indultum circa morem addendi quaedam verba salutationi angelicae in recitatione SSmi Rosarii.

In recitatione SSmi Rosarii, ad faciliorem mysteriorum meditationem, viget in quibusdam regionibus consuetudo addendi cuilibet salutationi angelicae post vocem „Iesu“ brevem enunciationem mysterii meditandi, ita ut dicatur, exempli causa: „Benedictus fructus ventris tui Iesus, qui pro nobis sanguinem sudavit.“ Attento autem canone 934. §. 2. Codicis Juris Canonici, iuxta quem Indulgentiae alicui orationi adnexae penitus cessant ob quamlibet additionem, detractionem vel interpolationem; a quodam oratore privatim quaesitum fuit: „Utrum praedicta consuetudo servari *et propagari* possit, integris manentibus Indulgentiis Ss. Rosario adnexis“. Et die 27. iulii anno 1920. haec Sacra Ponnitentiaria respondit: *Negative.*

Cum autem huiusmodi responsum a praedicto oratore vulgatum fuisset, nonnulli Ordinarii Helveticae et Germanicae Ditionis exposuerunt, consuetudinem praedictam, sic invaluisse in suis dioecesibus inde a remota aetate, ut absque scandalo et perturbatione fidelium submoveri non possit, atque insuper s. m. Pium IX, anno 1859, pro locis ubi mos iam invaluerat, clementer indulsisse, ut fideles tali ratione Rosarium recitantes valeant eiusdem Indulgentias lucrari.

Itaque Sacra Poenitentiaria re mature perpensa censuit: 1.) declarandum esse, canonem 934. §. 2. Codicis Juris Canonici continere legem generalem, quae indultum pianum nullomodo revocat; 2.) supplicandum SSmo pro extensione eiusdem indulti, favore omnium qui iuxta praedictum morem in quibuslibet locis SS. Rosarium recitare consueverint.

Facta autem de praemissis relatione SSmo Dno Nostro Benedicto div. Prov. Pp. XV. ab infrascripto Cardinali Poenitentiario Maiore, in audientia diei 21 huius mensis, Sanctitas Sua enunciatam declarationem approbavit, et indulti extensionem, uti supra, benigne concedere dignata est.

Datum Romae, in Sacra Poenitentiaria, die 22. ianuarii 1921.

O. Card. Giorgi, *Poenitentiarius Maior. L.* † *S.* F. Borgongini Duca, *Secretarius.*

974
1921

Circa cantum „Benedictus qui venit" etc. in Missis cantatis.

Exorto dubio, et Sacrorum Ritum Congregationi, pro opportuna solutione, proposito, circa interpretationem verborum *Gradualis Romani tit. „de ritibus servandis in cantu Missae"*, n. VII, ubi legitur: „Finita Praefatione, chorus prosequitur Sanctus, etc.", quaeritur: „An haec verba in Missis cum cantu sint interpretanda ut *Sanctus* canatur usque ad *Benedictus* inclusive vel exclusive?"

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis voto, omnibus perpensis respondendum censuit: „*Negative* ad primam partem, *affirmative* ad secundam, iuxta *Caeremoniale Episcoporum, lib. II*, cap. *VIII*, 70. et 71. et decreta n. 2682, *Marsorum*, 12. novembris 1831, ad 31, n. 3827, decretum generale 22 maii 1894 et n. 4243. *Cephaluden.* 16 decembris 1909 ad VI." Insuper ad maiorem declarationem et explicationem statuit: quod in novis editionibus *Gradualis Romani*, titulo et numero praedictis nempe: „de ritibus servandis in cantu Missae", n. 88, ponatur: „Finita Praefatione chorus prosequitur *Sanctus*, etc., usque ad *Benedictus qui venit*, etc., exclusive; quo finito, et non prius, elevatur Sacramentum. Tunc silet chorus et cum aliis adorat. Elevato Sacramento, chorus prosequitur cantum *Benedictus*". Haec autem Rubrica inviolabiliter observetur, quibuslibet contrariis non obstantibus, in omni Missa cantata tum vivorum, tum defunctorum, sive cantus gregorianus, sive cantus alterius cuiusvis generis adhibeatur.

Atque ita rescripsit, declaravit et servari mandavit. Die 14. januarii 1921.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae, *S. R. C. Praefectus. L.* † *S.* Alexander Verde, *Secretarius.*

975
1921

Sumptus typograhiae.

Pro rebus typographicis, quae praeter directoria clero dioecesano annue submittuntur, anno elapso plus quam quadruplum pretii statuti solvere debuimus. Inevitabilis ergo necessitas urget, ut pro sumptibus typographiae dioecesanae contributio de novo statuatur. Vigore praesentium igitur ordinamus, ut a I. Januarii a. 1921 omnes beneficiati, parochi, curati et administratores titulo typographiae dioecesanae annue 40 coronas, pensi-

onati et cooperatores autem 20 coronas solvant. Ii vero, qui valore iugoslavico utuntur, usque ad ulteriora dimidium pretiorum supra statutorum dependere debent.

976
1921

Preces pro pluvia.

Inter multiplices, quae regioni nostrae incumbunt, calamitates, ariditas insolita atque diuturna tempestatis iure numeratur, quae tertio iam mense impendens maxima segetibus, incolisque huius terrae minitatur pericula. Publicis igitur Omnipotentem exorare precibus debemus, ut exitium huiusmodi grave avertere, terrisque nostris pluviam congruentem dare dignetur. Praecipimus ergo, ut usquedum necessaria pluvia in respectivis locis advenerit, sacerdotes in missis-prout rubricae permittunt-collectam pro pluvia sumant, post missas autem parochiales et communitatum preces publicas cum adstantibus (ter Pater et Ave cum oratione praescripta, vide: „Nyilvános ájtatosságok imádságos könyve“ pag. 65.) lingua populi vernacula devote recitent.

977
1921

Concursus pro parochia Feked.

Pro beneficio parochiali Feked, liberae collationis episcopalis, per obitum proprii pastoris vacanti praesentibus usque 15-um Maii a. c. concursum publicamus. Recursus sacerdotum dioecesanorum, in examine prosynodali approbatorum, usque dictum terminum Ordinariatui submittendi sunt.

978
1921

Obitus Stephani Szeifricz.

Gracili quidem statura, forti attamen animo *Stephanus Szeifricz*, praepositus maior Capituli Nostri Cathedralis, el. episcopus Pharosensis nonaginta fere annos vitae suae mortalis exegit, cum 9 Aprilis a. c. post brevem infirmitatem tam cito ad aeterna evocatus est, ut sacramento moribundorum confortari aegre potuerit. Inscrutabile divinae providentiae consilium humiliter adorando magno cordis Nostri dolore tristem casum ven. clero annuntiamus, simulque omnes sacerdotes dioecesis Nostrae provocamus, ut pro salute animae denati incruentae missae sacrificia modo praescripto, precesque fervidas Nobiscum cito-citius offerre satagant. Sthephanus Szeifricz a. 1832. natus, anno vero 1855. ad sacerdotium evectus est. Per annum cooperator, postea per duos professor gymnasii, dein a. 1858. capellanus aulicus, a. 1864. secretarius episcopalis, a. 1867. assessor consistorii, a. vero 1872. canonicus a latere et director cancellariae dioec. effectus est. A. 1875. rector Seminarii, ab a. 1876. sup. inspector scholarum dioec. nominatur. Anno 1885. decanus Capituli electus est. A. 1902. prae-

latura Suae Sanctitatis, a. vero 1906. praepositura Maiori et titulo electi eppi Pharosensis insignitus est. A. 1913. et 1915. pro sacerdotibus rudedonatis adiuvandis fundationem 300.000 coronarum magnanime obtulit. Sacerdos bis iubilaris e hac vita mortali migravit. — Requiescat in pace!

979
1921

Personalia.

Cooperatores translati sunt: *Ludovicus Bán* e Szászvár in Magyarkeszi, *Joannes Berlakovich* e Magyarszék in Bonyhád, *Ladislaus Kocsis* e Vásárosdombó in Dombóvár, *Ludovicus Kránitz* e Magyarkeszi ad Magyarszék, *Franciscus Német* e Zomba in Vásárosdombó, *JosephusNyári* e Bonyhád in Szászvár.

980
1921

Az Emericanum támogatása.

Mikor 1916-ban az Emericanumot létesitettem, az volt a törekvésem, hogy ott intelligenciánk számára tehetséges, jellemerős utánpótlást neveljünk. Sajnos a háborus viszonyok óriási nehézségek elé állitották az intézetet. Anyagi erői nem birták az ingyenes vagy a tervezetten egészen olcsó ellátást. E miatt sok tehetséges gyermektől meg kellett vonnunk azt a segitséget, amely őket középiskolai tanulmányaik elvégzésére képesitette volna. A kiválasztás nem a tehetségek és a rávalóságok, hanem az anyagiaknak problémája lett. Hálával emlékezem meg mindázokról, akik e nehéz időkben intézetünket segélyezték. Ezek csaknem kivétel nélkül egyházmegyénk nemeslelkü papságából kerültek ki. És pedig a megszállt területek ft. papságából. A tulsó részek adományainak elmaradását érzékenyen nélkülözte az Emericanum. Kérem is ezért ft. papságomat, ne vonja meg támogatását továbbra sem az intézettől. A demarkációs vonalon innen közvetlen az intézet igazgatójához sziveskedjenek adományaikat eljuttatni, a meg nem szállt területeken pedig Dr. Fent Ferenc püspöki helynök urhoz Szekszárdra. A beérkezett adományokról az igazgató elszámolását az ősszel közzé fogom tenni.

Datum Quinque-Ecclesiis, 12. Aprilis a. 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Dunántúl nyomda r. t. Pécs.

1921.

VI.

1330
1921

Attento canone 922. Codicis Juris Canonici, proposita fuerunt sequentia dubia: „Cum festum, cui adnexa sit aliqua Indulgentia, legitime quidem transfertur, sed ad tempus tantummodo et absque solemnitate ac externa celebratione, quaeritur: 1° utrum Indulgentia cesset vel maneat diei affixa; et quatenus negative ad 1*am* partem, utrum 2° maneat etiam cum festum transfertur ob occursum feria VI. in Parasceve?

Indulgentiae festis translatis adnexae.

Sacra Poenitentiaria respondit: Circa 1*um*, *negative ad am partem*, *affirmative* ad 2*am*. *Circa 2um, affirmative.*

Facta autem de praemissis relatione Ssmo D. N. Benedicto div. Prov. Pp. XV, ab infrascripto Cardinali Poenitentiario Maiore, in audiendiei 4. huius mensis, Sanctitas Sua enunciata responsa approbavit et publicari iussit.

Datum Romae, in Sacra Poenitentiaria, die 18, februarii, anno 1921.

O. Card. Giorgi, *Poenitentiarius Maior.* — *L.* † *S.* — F. Borgongini Duca, *Secretarius.*

1331
1921

Emi ac Rmi Domini Cardinales in rebus fidei et morum Inquisitores Generales, in ordinario consessu habito feria IV, die 23. februarii 1921. publice declarandum censuerunt: Imagines sacras cuiusdam novae scholae pictoricae, quarum specimen exhibetur in opusculo cui titulus: *La Passion de Notre-Seigneur Jésus-Christ* par Cyril Verschaeve (ornée de compositions d' Albert Servaes. Bruxelles et Paris. Liberairie Nationale d' art et d' histoire G. van Oest et Cie Editeurs, 1920.) ad praescriptum canonis 1399. n. 12, prohiberi ipso iure, ideoque statim removendas esse ab Ecclesiis, Oratoriis, etc. in quibus forte expositae inveniantur.

Damnantur sacrae imagines cuiusdam novae scholae pictoricae.

Et insequenti feria V, die 24. eiusdem mensis et anni, Sanctissimus D. N. Benedictus divina Providentia Papa XV, in solita audientia R. P. D. Assessori S. Officii impertita, relatam sibi Emorum Patrum resolutionem approbavit, mandans ad quos spectat ut eam servent et servare faciant.

Datum Romae, ex aedibus S. Officii, die 30. marti 1921 A. Castellano, *Supremae S. C. S. Off. Notarius.*

1332
1921

Ordinatio.

Mense Junii, divino Cordi Jesu sacrato, novos in messem Domini operarios mittere deberemus. Messis enim difficultatibus crescentibus, quae tot fratres per annum fregerunt, in dies latior, penuria vero sacerdotum quotidie maior evadit. Alumnos igitur IV. anni theologiae Nostrae: *Georgium Nagy et Josephum Radicsev*, diebus 19, 24. et 26. Junii a. c. ad sacros maiores ordines facultate S. Sedis obtenta promovere intendimus. Cum tamen exiguus minime respondeat necessitati numerus, omnes ipsis fervidis precibus spiritum supereffluentem exorare uniti conemur, ut quo pauciores dicti sunt numero, eo fortiores evadant spiritu, quo repleti atque roborati multorum valeant implere numerum. Praesentibus ergo ordinamus, ut omnes curati die dominica, ordinationem immediate praecedenti, 12. nempe Junii, necnon diebus ordinationum post missam parochialem cum populo fideli pro ordinandis ter Pater et Ave devote recitent, in missis vero omnes sacerdotes dioecesis Nostrae praeter orationes praescriptas collectam „pro omni gradu Ecclesiae“ sumant.

1333
1921

Mors Joannis Fitt.

Procul a cognatis et notis, in flore iuventutis *Joannes Fitt*, cooperator Apar-ensis die 11. Maii a. c. in xenodochio novo S. Joannis Budapestini animam suam, magno zelo sacerdotali imbutam, creatori suo reddidit. Nos ipsi anxie ipsum nuper quaesivimus, dum adhuc iuvenem optimum e brachio mortis eripere posse speravimus. Consilio Dei adorando Nobis praereptus est. Anno 1895. natus, a. 1919. ad presbyteratum evectus est. Meminerint omnes sacerdotes tria sacra statuta pro anima denati confratris quoprius offerre. Requiescat in pace!

1334
1921

Personalia.

Carolus Hofman investitus est parochus in Lippó. *Andreas Mózes* parochus Alsómocsolád-ensis et *Julius Koch* parochus Kisszékely-ensis cambium inierunt.

Cooperatores translati sunt:

Adalbertus Battyányi e Püspökszenterzsébet in Püspökbogád, *Ludovicus Bán* e Magyarkeszi in Döbrőköz, *Antonius Berta* e Szajk in Olasz, *Julius Diczenty* valetudinarius in Tevel, *Ferdinandus Haug* relictus est in Egerág, *Joannes Horváth* e Dunaföldvár in Magyarkeszi, *Ludovicus Horváth iun.* ex Ozora in Tamási, *Franiscus Márovics* e Püspökbogád in Püspökszenterzsébet, *Stephanus Németh* e Tamási in Dunaföldvár, *Emericus Wucskits* e Döbrőköz in Ozora.

1335
1921

Az elmult évek emberfeletti nehézségei és szokatlan viszontagságai a lelkek üdvének munkálására hivatott papság sorait módfelett megritkitották, azok a küzdelmek és szenvedések pedig, melyeknek a papság szerte ki volt téve, az amugy is meglazult erkölcsök és családi viszonyok között a hivatás kegyelmének kialakulását szemmelláthatóan hátráltatták. Az Ur szőllejének buzgó munkásai között ilyen módon fájdalmas hiány mutatkozik, melyet megszüntetni mindnyájunknak fokozott kötelességünk. Ez pedig első sorban megfelelő papnövendékek felvétele és továbbképzése által történhetik. Növendékpapok felvétele.

Az iskolaév végének közeledtével egyházmegyém egész papságának figyelmét azzal hivom fel e nagy kötelességre, hogy annak kiki a saját hatáskörében minél buzgóbban és tökéletesebben megfelelni igyekezzék. Az első teendő, hogy a tiszt. lelkészek az arra alkalmas növendékeket és hozzátartozóikat a felvételre figyelmeztessék, a jelentkezésre felhivják s őket ügyük sikeres elintézésében minden rendelkezésre álló eszközzel támogassák.

A második feladat, mely még a mondottnál is fontosabb, a már felvett növendékek szeretetteljes és a hivatás kegyelmének megőrzése szempontjából annyira szükséges felkarolása. A lelkipásztorok, akiknek szigoru kötelességök a reájuk bizott hivek lelki szükségletéről gondoskodni, fokozottan kötelesek ugyanerre azokkal szemben, akik Isten segitségével a papi pályára vállalkoztak. A szünidő folyamán minden lelkipásztor foglalkozzék szeretettel a plébániája területén időző növendékpapokkal s róluk az intézetbe való visszatérésük alkalmával küldjenek be irásbeli jelentést, melyeket ezentul Magam is tüzetesen megvizsgálok.

A papnevelőintézetbe jelentkező ifjak közös felvétele a folyó tanév végén, junius 20-ikán d. e. 10 órakor fog ugyan a papnevelőintézet disztermében megtartatni, melyre előzőleg, junius 19-én a délelőtt folyamán kell a papnevelőintézeti vicerektornál jelentkezni, mindazokat azonban, akik bármely komoly oknál fogva a közös konkurzuson nem vehettek részt,

próbára külön is elfogadom, ha előzetesen akár irásban, akár személyesen jelentkeznek. Felvételre csak egyházilag törvényes származásu fiuk tarthatnak számot. A nagyobb papnevelőintézetbe pályázók keresztlevelükkel és érettségi bizonyitványukkal, a kisebb papnevelőintézetbe készülő növendékek pedig, akik a főgimnázium IV. V. VI. VII. osztályait végezték, ugyancsak keresztlevelükkel és évvégi osztálybizonyitványukkal, a vidékről pályázók pedig ezenkivül az illetékes hittanártól vagy lelkésztől kiállitandó erkölcsi bizonyitvánnyal felszerelve tartoznak jelentkezni. Megfelelő bizonyitvány és orvosi vélemény mellett azok, akik a német és horvát nyelvet is beszélik, előnyben részesülnek.

A felvételi vizsgálat ideje alatt azok, akik a papnevelőintézet igazgatóságához eziránt idejében folyamodnak, a papnevelőintézetben ingyenes ellátásban részesülnek. Akik a fennálló forgalmi akadályok miatt a vizsgálaton személyesen nem jelenhetnek meg, folyamodványaikat postán is beküldhetik a papnevelőintézet igazgatóságához.

A vonalon túl fekvő intézetek ama növendékei, akik szintén folyamodni óhajtanak, kérvényeiket nyujtsák be szekszárdi püspöki provikáriusomhoz.

Felkérem egyházmegyém tiszt. lelkészeit, hogy ezirányban az ügy fontosságához mért lelkiismeretességgel és buzgósággal sziveskedjenek eljárni.

1336
1921

Pályázat az énekiskolába.

Székesegyházi énekiskolámban a jelen iskolai év végével mintegy 6—7 hely kerül betöltésre. Pályázhatnak 8—10 éves, egészséges, jó hangu és jó hallásu fiuk, kik részint III. vagy IV. elemibe, részint I. gimnáziumba fognak járni. Az igen mérsékelt tartásdijról (havi 200 kor. és bizonyos termények) s egyéb tudnivalókról Lajos Gyula, az énekiskola igazgatója (Szepessy-utca 14. sz.) ad bővebb felvilágositást. A felvétel előzetes jelentkezés s bemutatkozás után a junius hó 30-ikán tartandó pályázaton fog megtörténni.

Datum Quinque-Ecclesiis, 20. Maii a. 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Dunántúl-nyomda R. t. Pécs. 766.

1921.

VII.

1810
1921

Visitationem canonicam hoc vere inceptam tempore autumnali continuare, sacramentumque confirmationis fidelibus Nostris distribuere decrevimus. Si nulla igitur difficultate prohibeamur, viciniores ex oriente parochias visitare sequenti ordine intendimus: Ordo Visitationis Canonicae et S. Confirmatio.

Die	8-a	Sept.	in Mecsekszabolcs,	Die	16-a	Sept.	in Máriakéménd,
„	9-a	„	in Püspökbogád,	„	17-a	„	in Szajk,
„	10-a	„	in Hird,	„	18-a	„	in Németbóly,
„	11-a	„	in Hosszuhetény,	„	19-a	„	in Rácztőttős,
„	12-a	„	in Pécsvárad,	„	20-a	„	in Olasz,
„	13-a	„	in Lovászhetény,	„	21-a	„	in Ráczpetre,
„	14-a	„	in Püspökszenterzsébet,	„	22-a	„	in Vókány,
„	15-a	„	in Berkesd,	„	23-a	„	in Egerág.

1811
1921

Ob magnam penuriam, qua sacerdotes pensionati premebantur, a pluribus iam annis auxilia extraordinaria ipsis, statutis temporibus distribuimus. Ultimo anno ex oblatis Nostris, Capituli Cathedralis, quae ducenta millia coronarum superarunt, atque cleri dioecesani, quae quinquaginta millia attigerunt, plus quam decem millia coronarum cuilibet pensionato obvenerunt. Cum tamen pecuniaria subsidia ipsis minime sufficiant, consilio plurium districtuum vicearchidiaconalium obsecundando, inde a 1. Julii a. c. ordinavimus, ut quilibet districtus cuidam confratri rudedonato annue, usque ad ulteriora, 400 chilogr. tritici, 400 chilogr. fagopyri pediculati (csöves tengeri) et 3 orgyas lignorum focalium, vel, si dicta in natura praestare non possint, pretium aequivalens in districtu usitatum praestare debeat. Eadem autem duobus pensionatis Ego et Capitulum Cathedrale tribuemus. Subsidia pensionatorum.

1812
1921

Examina prosynodalia.

Solita examina prosynodalia hoc anno diebus 27. et 28. Septembris in aedibus Seminarii Nostri maioris habebuntur. Prima die, normae iampridem stabilitae convenienter, candidati omnes e studiis praescriptis coram examinatoriis respectivis viva voce, insequenti autem die ex homiletica atque catechesi scriptotenus examen subire tenentur. Omnes item statutis novi Codicis Juris Canonici conformiter sacrum sermonem, quem paratum secum afferent, coram examinatorio pronuntiabunt. Tenore ergo praesentium omnes ad examen dictum obligatos provoco, ut semet Officio dioecesano tempestive insinuent, referendo, an ex tota materia an vero potius ex parte, prout Litt. Circ. XVII. a. 1909. sub n. 4652. concessum est, examen parare desiderant.

1813
1921

Salaria cooperatorum.

Salarium minimale cooperatorum ultimo praeter omnimodam sustentationem in annuis 2400 coronis constitutum fuit. Cum tamen hoc salarium omnibus indigentiis cooperatorum condigne tegendis minime sufficiat, iterato beneficiatos omnes, quibus cooperatores adlecti sunt, proventusque suos a fidelibus in naturalibus percipiunt, provocavimus, ut suis auxiliariis praeter salarium minimale quo largius subveniant. Plurimi hoc libenter praestiterunt. Sunt tamen nonnulli, qui huic consilio nondum acquieverunt, adeoque cooperatores, qui aliunde auxilia obtinere non possunt, magna cum indigentia luctare coguntur. Praesentibus igitur pro iis locis, in quibus cooperatores praeter salarium minimale (2400 c.) nullum aliud subsidium ordinarium (ex. gratia a statu vel a communitate) percipiunt, salarium minimale inde a 1. Januarii a. c. in 6000 coronis annuis constituimus iisdem ex fontibus, unde salarium originale hucusque solvebatur.

1814
1921

Editio novi Schematismi.

Variae atque extraordinariae difficultates editionem novi schematismi hucusque impediebant. Novus liber ab omnibus merito desideratur. Quocitius ergo apparere possit, praesentibus ordinamus, ut omnia data, exceptis iis quae sodalitates et consociationes concernunt, pro compilatione schematismi nesessaria usque 15-um mensis Septembris a. c. Officio Dioecesano submittantur. Provoco vicearchidiaconos districtuum, ut necessaria a cunctis parochiis tempestive exigant, ne cunctatio aliquorum desiderium omnium frustrare possit. Ubi novae conscriptiones peractae sunt, numerus animarum, ceteraque, in quantum fidem merentur, ex iis pro posse desumantur.

1815
1921

Dei iuvante gratia dilectos in Christo filios *Georgium Nagy et Josephum Radicsev* per impositionem manuum Nostrarum diebus praestitutis 19. 24. et 26. Junii a. c. in Capella Nostra residentiali ad sacros subdiaconatus, diaconatus et presbyteratus ordines promovimus. Faxit Deus, ut hi neomystae indeficienti semper spiritu saluti animarum dioecesis Nostrae afflictae serviant, plurimumque ad Dei gloriam moribus, vita, iugique labore conferre valeant. Neosacerdotes.

1816
1921

Secundus cursus ss. exercitiorum pro sacerdotibus dioecesis 8. Augusti vespere in internatu Pio Quinque-Ecclesiis incipiet atque 12. eiusdem mensis mane terminabitur. Cum adhuc aliquot camerae praesto sint, provoco sacerdotes dioecesis meae, participare cupientes, ut semet cancellariae Meae quocitius insinuant. Pro victu (sine vino) tempore ss. exercitiorum quilibet 250 coronas in internatu pendere debebit. Exercitia spiritualia.

PEL

1817
1921

Magno cum animi Nostri dolore venerabili clero annuntiamus *Franciscum Hofmeister* assessorem consistorii, parochum Lakócsa-ensem, virum robustum, verbo et opere potentem, gravi morbo per annum concussum, sacramentis bene provisum, die 3. Julii a. c. e hac vita mortali migrasse. — Anno 1863. natus, anno vero 1886. presbyter ordinatus est. Decennio in munere coop. expleto a. 1896. parochiam Olasz-ensem obtinuit, ibique a. 1902. assessor consistorialis nominatus est. Ab a. 1909. parochum egit in Lakócsa, ubi anno 1916. notarius districtus efficitur. Linguarum gnarus atque facultate oratoria non mediocri praeditus multum et cum optimo successu in societate etiam missionis sacerdotum dioec. operatus est. Requiescat in pace! Obitus Francisci Hofmeister.

1818
1921

Beneficium parochiale Lakócsa, morte pastoris proprii vacat. Pro eodem regulariter complendo vigore praesentium concursum publicamus usque 15-um Septembris anni currentis. Sacerdotes dioecesis Nostrae competituros provocamus, ut recursus suos Min. cultus et institutionis publicae inscribendos infra terminum praefixum Officio dioecesano submittant. Concursus pro parochia Lakócsa.

1819
1921

Az ujmisések vizsgálatai.

A zsinati vizsgálatokkal egyidőben lesznek megtartva az ujmisések vizsgálatai, melyekre vonatkozólag 1920. évi IV. körlevelemben 1109. sz. a. részletesen intézkedtem. Felhivom tehát az érdekelteket, hogy az esedékes vizsgálatokra gondosan elkészüljenek s az egyházmegyei hatóságnál idejében jelentkezzenek.

1820
1921

A Pécsi Katolikus Tudósító és Naptára.

A pécsi papság szerkesztésében megjelent már néhány számban a Pécsi Katolikus Tudósító, melyet tiszt. papságom meleg érdeklődésébe ajánlok. A Pécsi Kat. Tudósító hitbuzgalmi lap, mely céljául tüzte ki a hitélet szolgálatát ugy a magán, mint a nyilvános életben. Ez a kis lap változatos cikkeivel utat keres a nép lelkéhez. Gazdag hirrovatával, melyben a világegyház minden életbevágó eseményéről tájékoztat, pótolja a régi hitbuzgalmi lapokat. Általános irányával pedig igényt tarthat arra, hogy necsak a pécsi katholikus társadalom, hanem egyházmegyémnek minden hivője, mint saját lapját fogadja. Tiszt. papságom mindenkor nagy megértéssel karolta fel a korszerü alkotásokat, miért is méltán remélem, hogy ennek terjesztésében is felhasznál minden eszközt. Megrendelhető a lap kiadóhivatalánál: Pécs, Belvárosi plébánia. Előfizetési ára egy évre 120 kor. Számonkint 6 kor., illetve 1 dinár.

Ezzel párhuzamosan már most felhivom tiszt. papságom figyelmét a Pécsi Kat. Tudósító kiadásában megjelenendő Naptárra. Keresztény családba keresztény naptár való. Egy keresztény szellemben megirt naptár legjobb tanacsadója és barátja a népnek. Hiszem, hogy amilyen örömmel fogadtam Magam ennek a naptárnak eszméjét, olyan lelkesedéssel fogja azt tiszt. papságom is felkarolni. Terjedelme körülbelül 100 oldal lesz, s — amennyire a felölelt anyag már ma áttekinthető — nemcsak a leghasznosabb tudnivalókat közli, hanem a legégetőbb kérdések megoldását is meg fogja benne találni intelligenciánk és népünk. Kivánatos tehát, hogy az egyes községek naptárszükséglete felől tiszt. lelkészeim már most érdeklődjenek s ugyanazt a kiadóhivatalnál (Pécs, Belvárosi plébániahivatal) mielőbb bejelentsék. Igy lesz ugyanis egyedül elérhető, hogy a szeptemberben nyomtatásba kerülő naptár idejében mindenüvé szétküldessék.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15. Julii a. 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Dunántúl-nyomda R. t. Pécs. 991.

1921.

VII.

1810
1921

Visitationem canonicam hoc vere inceptam tempore autumnali continuare, sacramentumque confirmationis fidelibus Nostris distribuere decrevimus. Si nulla igitur difficultate prohibeamur, viciniores ex oriente parochias visitare sequenti ordine intendimus: Ordo Visitationis Canonicae et S. Confirmatio.

Die	8-a	Sept.	in Mecsekszabolcs,	Die	16-a	Sept.	in Máriakéménd,
„	9-a	„	in Püspökbogád,	„	17-a	„	in Szajk,
„	10-a	„	in Hird,	„	18-a	„	in Németbóly,
„	11-a	„	in Hosszuhetény,	„	19-a	„	in Rácztőttős,
„	12-a	„	in Pécsvárad,	„	20-a	„	in Olasz,
„	13-a	„	in Lovászhetény,	„	21-a	„	in Ráczpetre,
„	14-a	„	in Püspökszenterzsébet,	„	22-a	„	in Vókány,
„	15-a	„	in Berkesd,	„	23-a	„	in Egerág.

1811
1921

Ob magnam penuriam, qua sacerdotes pensionati premebantur, a pluribus iam annis auxilia extraordinaria ipsis, statutis temporibus distribuimus. Ultimo anno ex oblatis Nostris, Capituli Cathedralis, quae ducenta millia coronarum superarunt, atque cleri dioecesani, quae quinquaginta millia attigerunt, plus quam decem millia coronarum cuilibet pensionato obvenerunt. Cum tamen pecuniaria subsidia ipsis minime sufficiant, consilio plurium districtuum vicearchidiaconalium obsecundando, inde a 1. Julii a. c. ordinavimus, ut quilibet districtus cuidam confratri rudedonato annue, usque ad ulteriora, 400 chilogr. tritici, 400 chilogr. fagopyri pediculati (csöves tengeri) et 3 orgyas lignorum focalium, vel, si dicta in natura praestare non possint, pretium aequivalens in districtu usitatum praestare debeat. Eadem autem duobus pensionatis Ego et Capitulum Cathedrale tribuemus. Subsidia pensionatorum.

1812
1921

Examina prosynodalia.

Solita examina prosynodalia hoc anno diebus 27. et 28. Septembris in aedibus Seminarii Nostri maioris habebuntur. Prima die, normae iampridem stabilitae convenienter, candidati omnes e studiis praescriptis coram examinatoriis respectivis viva voce, insequenti autem die ex homiletica atque catechesi scriptotenus examen subire tenentur. Omnes item statutis novi Codicis Juris Canonici conformiter sacrum sermonem, quem paratum secum afferent, coram examinatorio pronuntiabunt. Tenore ergo praesentium omnes ad examen dictum obligatos provoco, ut semet Officio dioecesano tempestive insinuent, referendo, an ex tota materia an vero potius ex parte, prout Litt. Circ. XVII. a. 1909. sub n. 4652. concessum est, examen parare desiderant.

1813
1921

Salaria cooperatorum.

Salarium minimale cooperatorum ultimo praeter omnimodam sustentationem in annuis 2400 coronis constitutum fuit. Cum tamen hoc salarium omnibus indigentiis cooperatorum condigne tegendis minime sufficiat, iterato beneficiatos omnes, quibus cooperatores adlecti sunt, proventusque suos a fidelibus in naturalibus percipiunt, provocavimus, ut suis auxiliariis praeter salarium minimale quo largius subveniant. Plurimi hoc libenter praestiterunt. Sunt tamen nonnulli, qui huic consilio nondum acquieverunt, adeoque cooperatores, qui aliunde auxilia obtinere non possunt, magna cum indigentia luctare coguntur. Praesentibus igitur pro iis locis, in quibus cooperatores praeter salarium minimale (2400 c.) nullum aliud subsidium ordinarium (ex. gratia a statu vel a communitate) percipiunt, salarium minimale inde a 1. Januarii a. c. in 6000 coronis annuis constituimus iisdem ex fontibus, unde salarium originale hucusque solvebatur.

1814
1921

Editio novi Schematismi.

Variae atque extraordinariae difficultates editionem novi schematismi hucusque impediebant. Novus liber ab omnibus merito desideratur. Quocitius ergo apparere possit, praesentibus ordinamus, ut omnia data, exceptis iis quae sodalitates et consociationes concernunt, pro compilatione schematismi nesessaria usque 15-um mensis Septembris a. c. Officio Dioecesano submittantur. Provoco vicearchidiaconos districtuum, ut necessaria a cunctis parochiis tempestive exigant, ne cunctatio aliquorum desiderium omnium frustrare possit. Ubi novae conscriptiones peractae sunt, numerus animarum, ceteraque, in quantum fidem merentur, ex iis pro posse desumantur.

1815
1921

Dei iuvante gratia dilectos in Christo filios *Georgium Nagy et Josephum Radicsev* per impositionem manuum Nostrarum diebus praestitutis 19. 24. et 26. Junii a. c. in Capella Nostra residentiali ad sacros subdiaconatus, diaconatus et presbyteratus ordines promovimus. Faxit Deus, ut hi neomystae indeficienti semper spiritu saluti animarum dioecesis Nostrae afflictae serviant, plurimumque ad Dei gloriam moribus, vita, iugique labore conferre valeant. Neosacerdotes.

1816
1921

Secundus cursus ss. exercitiorum pro sacerdotibus dioecesis 8. Augusti vespere in internatu Pio Quinque-Ecclesiis incipiet atque 12. eiusdem mensis mane terminabitur. Cum adhuc aliquot camerae praesto sint, provoco sacerdotes dioecesis meae, participare cupientes, ut semet cancellariae Meae quocitius insinuant. Pro victu (sine vino) tempore ss. exercitiorum quilibet 250 coronas in internatu pendere debebit. Exercitia spiritualia.

1817
1921

Magno cum animi Nostri dolore venerabili clero annuntiamus *Franciscum Hofmeister* assessorem consistorii, parochum Lakócsa-ensem, virum robustum, verbo et opere potentem, gravi morbo per annum concussum, sacramentis bene provisum, die 3. Julii a. c. e hac vita mortali migrasse. — Anno 1863. natus, anno vero 1886. presbyter ordinatus est. Decennio in munere coop. expleto a. 1896. parochiam Olasz-ensem obtinuit, ibique a. 1902. assessor consistorialis nominatus est. Ab a. 1909. parochum egit in Lakócsa, ubi anno 1916. notarius districtus efficitur. Linguarum gnarus atque facultate oratoria non mediocri praeditus multum et cum optimo successu in societate etiam missionis sacerdotum dioec. operatus est. Requiescat in pace! Obitus Francisci Hofmeister.

1818
1921

Beneficium parochiale Lakócsa, morte pastoris proprii vacat. Pro eodem regulariter complendo vigore praesentium concursum publicamus usque 15-um Septembris anni currentis. Sacerdotes dioecesis Nostrae competituros provocamus, ut recursus suos Min. cultus et institutionis publicae inscribendos infra terminum praefixum Officio dioecesano submittant. Concursus pro parochia Lakócsa.

1819
1921

Az ujmisések vizsgálatai.

A zsinati vizsgálatokkal egyidőben lesznek megtartva az ujmisések vizsgálatai, melyekre vonatkozólag 1920. évi IV. körlevelemben 1109. sz. a. részletesen intézkedtem. Felhivom tehát az érdekelteket, hogy az esedékes vizsgálatokra gondosan elkészüljenek s az egyházmegyei hatóságnál idejében jelentkezzenek.

1820
1921

A Pécsi Katolikus Tudósító és Naptára.

A pécsi papság szerkesztésében megjelent már néhány számban a Pécsi Katolikus Tudósító, melyet tiszt. papságom meleg érdeklődésébe ajánlok. A Pécsi Kat. Tudósító hitbuzgalmi lap, mely céljául tüzte ki a hitélet szolgálatát ugy a magán, mint a nyilvános életben. Ez a kis lap változatos cikkeivel utat keres a nép lelkéhez. Gazdag hirrovatával, melyben a világegyház minden életbevágó eseményéről tájékoztat, pótolja a régi hitbuzgalmi lapokat. Általános irányával pedig igényt tarthat arra, hogy necsak a pécsi katholikus társadalom, hanem egyházmegyémnek minden hivője, mint saját lapját fogadja. Tiszt. papságom mindenkor nagy megértéssel karolta fel a korszerü alkotásokat, miért is méltán remélem, hogy ennek terjesztésében is felhasznál minden eszközt. Megrendelhető a lap kiadóhivatalánál: Pécs, Belvárosi plébánia. Előfizetési ára egy évre 120 kor. Számonkint 6 kor., illetve 1 dinár.

Ezzel párhuzamosan már most felhivom tiszt. papságom figyelmét a Pécsi Kat. Tudósító kiadásában megjelenendő Naptárra. Keresztény családba keresztény naptár való. Egy keresztény szellemben megirt naptár legjobb tanacsadója és barátja a népnek. Hiszem, hogy amilyen örömmel fogadtam Magam ennek a naptárnak eszméjét, olyan lelkesedéssel fogja azt tiszt. papságom is felkarolni. Terjedelme körülbelül 100 oldal lesz, s — amennyire a felölelt anyag már ma áttekinthető — nemcsak a leghasznosabb tudnivalókat közli, hanem a legégetőbb kérdések megoldását is meg fogja benne találni intelligenciánk és népünk. Kivánatos tehát, hogy az egyes községek naptárszükséglete felől tiszt. lelkészeim már most érdeklődjenek s ugyanazt a kiadóhivatalnál (Pécs, Belvárosi plébániahivatal) mielőbb bejelentsék. Igy lesz ugyanis egyedül elérhető, hogy a szeptemberben nyomtatásba kerülő naptár idejében mindenüvé szétküldessék.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15. Julii a. 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Dunántúl-nyomda R. t. Pécs. 991.

1921.

VIII.

2023
1921

Quum nonnulla ecclesiastica collegia seu Seminaria, quae alumnos ex dissitis civitatibus colligunt, anteactis temporibus privilegio donata fuerint promovendi ad ordines alumnos sine litteris dimissorialibus suorum Ordinariorum, dumtaxat *de consensu Superiorum* ipsius collegii, vel *de licentia Cardinalis Protectoris collegii et de consensu Rectoris*, vel etiam *cum litteris testimonialibus Rectoris*, quaesitum est, utrum in praesenti, mutatis temporum et locorum adiunctis et Codice iuris canonici promulgato, memorata privilegia adhuc perseverent.

Resolutio super privilegio ordinandi absque litteris dimissorialibus nonnullis seminariis seu collegiis ecclesiasticis iampridem concesso.

Quaestione de mandato SSmi Domini Nostri penes S. Congregationem Consistorialem pertractata, Emi Patres, in plenario consessu diei 8 ianuarii huius anni, rebus omnibus perpensis, censuerunt: memoratum privilegium, cessatis causis ob quas concessum est, cessare debere, et ius commune esse restituendum, incolume tamen iure collegii S. Congregationis de Propaganda Fide ab Urbano VIII. brevi *Ad uberes*, diei 18 maii 1638. concesso, aliorumque Seminariorum seu collegiorum pro missionibus, a S. C. de Propaganda Fide dependentium.

Ssmus Dominus Noster Benedictus Pp. XV. in audientia diei 5 novembris 1920. hanc resolutionem ratam habuit et confirmavit, eamque publici iuris fieri mandavit, contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus S. Congregationis Consistorialis, die 6 novembris 1920.

X. † C. Card. De Lai, Episc. Sabinen, *Secretarius*. — L. † S. — Aloisius Sincero, *Adsessor*.

2024
1921

Utrum canon 924 §. 2 Codicis Juris Canonici, iuxta quem „Indulgentiae coronis aliisve rebus adnexae tunc tantum cessant cum coronae aliaeve res prorsus desinant esse vel vendantur“, abrogaverit Decretum s. m. Alexandri VII. die 6 februarii anno 1657. editum, a singulis Summis

De indulgentiis vulgo „apostolicis“.

Pontificibus initio pontificatus renovatum, et etiam die 5 septembris anno 1914. a Ssmo D. N. Benedicto div. Prov. Pp. XV. confirmatum quo expresse declaratur Indulgentias vulgo „Apostolicas“ coronis aliisve rebus sic adnecti ut ne transeant personam illorum, pro quibus huismodi res benedictae fuerint, vel illorum, quibus ab istis prima vice fuerint distributae, atque ne pariter hae res commodari vel precario aliis tradi possint Indulgentias communicandi causa?

Sacra Poenitentiaria Apostolica, re mature perpensa, respondentum censuit: *Affirmative.*

Hoc autem responsum ab infrascripto Cardinali Poenitentiario Maiore in audientia diei 4 vertentis februarii eidem Ssmo D. N. relatum, Sanctitas Sua approbavit, confirmavit atque publici iuris fieri iussit.

Datum Romae, in Sacra Poenitentiaria, die 18 februarii, anno 1921.

O. Card. Giorgi, *Poenitentiarius Maior.* — L. † S. — F. Borgongini Duca, *Secretarius.*

2025/1921

Novi alumni Seminarii.

In concursu nuper habito ac postea sequentes alumnos in Seminarium Nostrum suscepimus: pro I. anno theologiae *Josephum Czimber, Michaelem Kocsis, Ludovicum Dinesz,* pro VIII. classe gymnasii *Adolphum György,* pro VI. classe *Eugenium Vincze,* pro V. classe *Carolum Báter, Ludovicum Erdélyi, Stephanum Hajós, Jacobum Hábel, Josephum Nemes, Georgium Schmidt.*

2026/1921

Provicarius pro parte meridionali.

Anno elapso, tenore Litt. Circ. I. sub nro 355. Rssmum Dominum *Carolum Erdélyi* pro parte meridionali Dioecesis Nostrae provicarium constituimus. Evacuatio tamen, novaeque lineae erectio tunc tractata his tantum diebus instare dicitur. Omnes igitur, ad quos spectat, praesentibus monemus, potestatem provicarialem ibidem descriptam a tempore novae lineae erectae usque ad ulteriora vigere, officiaque parochialia sub linea erigenda in rebus ordinariis eidem subesse.

2027/1921

Ordinatio.

Per manuum Nostrarum episcopalium impositionem die 10. Julii a. c. in capella Nostra residentiali Fratrem *Nicolaum Hajós* diaconum ordinis Carmelitarum excalceatorum, e conventu Zomboriensi, ad s. presbyteratum promovimus.

2028
1921

Dolore intimo concussi novo sepulchro circumstamus, cum venerabili clero dioecesano mortem praematuram *Joannis Rumsauer* vicerectoris Seminarii Nostri Quinque-Ecclesiensis notificamus. E medio laborum sui officii morbo gravissimo lecto affixus est, qui tribus diebus corpus suum apparenter sanum praepotenter et ita contusit, ut collapsus nulla vi, vel arte atque cura pelli potuerit. In nosocomio civitatis inter preces suas atque adstantium vere commoventes animam multis virtutibus boni sacerdotis clare fulgescentem 1. Augusti anni currentis Pastori animarum summo placide reddidit. Anno 1886. natus, a. vero 1908. presbyter ordinatus est. Prius per annos aliquot cooperatoris et catechetae, ab anno dein 1915. vicerectoris Seminarii Nostri munere functus est. In omnibus suis officiis plenam Nostram fiduciam et laudem semper merebatur. Animam carissimi fratris sacris statutis, precibusque fervidis omnium sacerdotum dioecesis Nostrae enixe commendo. Requiescat in pace! Obitus Joannis Rumsauer.

2029
1921

Votis quasi unanimibus clerus dioecesanus pensionem ordinariam *Stephano Fülöp*, parocho Magyarhertelend-ensi, *Julio Kopári*, parocho Abaliget-ensi et *Carolo Pintér*, parocho Ozora-ensi adiudicavit. Accedente igitur consensu Capituli Nostri Cathedralis supradictos parochos inde a 1. Septembris a. c. inter sacerdotes rudedonatos suscepimus. Pensio.

2030
1921

Pro beneficio parochiali Radikovci ob translationem proprii parochi diutius vacanti, atque patronatui Exmi D. Ladislai e Com. Majláth obnoxio, praesentibus usque 1-um Octobris a. c. concursum publicamus. Sacerdotes dioecesani in examine prosynodali approbati, beneficiumque hoc obtinere cupientes debent suos recursus patrono inscribendos usque dictum terminum Ordinariatui substernere. Concursus pro parochia Radikovci.

2031
1921

Ut votum commune domum cleri quo citius erigendi verificare possimus, hisce omnes Dioecesis Nostrae sacerdotes, qui liberas decursu anni habent intentiones, nec egestate harum dierum premuntur, provocamus, ut quasdam sibi a Cancellaria Episcopali Mea assignare faciant, quarum persolutarum stipendia fundo erigendi domum dictam cedant. Summa haec in praesenti sexaginta millia coronarum paucis excedit. Pro domo pensionatorum.

2032
1921

Personalia.

Colomannus Galambos administrator in Feked nominatus et investitus est parochus ibidem.

Administratores constituti sunt:

Eduardus Petrovits vicarius Abaliget-ensis, *Ludovicus Tóth* vicarius Ozora-ensis iisdem in parochiis. *Desiderius Szabó* catecheta Quinque-Ecclesiensis in Magyarhertelend..

Antonius Adjić cooperator Petrijevci-ensis erga litteras praes. patronales nominatus est administrator in Viljevo.

Cooperatores translati sunt:

Joannes Perhać admin. interimalis Viljevo-ensis in Petrievci.

Josephus Bende e Pinczehely in Szakcs, *Joannes Berlákovich* e Bonyhád in Pinczehely, *Colomannus Vaszary* e Szakcs in Püspöknádasd, *Fridericus Vértesi dr.* e Püspöknádasd in Bonyhád.

2033
1921

A közös papi lelkigyakorlatokon résztvettek.

I. Folyó évi julius 4-én vette kezdetét az idei első közös papi lelkigyakorlat a pécsi Pius-internatusban s befejeződött julius 8-ikán.

Résztvettek benne: Gróf Zichy Gyula, megyéspüspök, Charvát László, Cserti István, Csizmadia István, Czindery Endre, Erdélyi Károly, Erőss Károly, Frey János dr., Fridrik Géza, Hoffmann Károly, Horváth Mihály, Kiss Lajos, Krisztanics István, Lajos Gyula, Marton Sándor, Mátay Antal, Mosonyi Dénes dr., Moyzis Imre, Németh Pál, Péhm Kristóf, Piliván Mihály dr., Plank Kamill, Reiner Ferenc, Riedlinger Dezső, Takács Mihály, Trinn János, Trux Károly, Weyer Mátyás és Zserdin József.

II. A második közös papi lelkigyakorlat f. évi augusztus 8-tól 12-ig tartott. Résztvettek benne: Ábrahám István, Badacsonyi Ádám, Bartinai Ferenc, Cserta János, Fetter Gyula, Gaál János, Herger József, Herger Nándor, Horacsek Endre, Igaz Béla dr., Kéthelyi József dr., Magyar Miklós, Nunkovics Gábor, Sebestyén Ferenc, Sipos István dr., Stefan Arthur, Szabó Dezső, Varga Ferenc, Vizi János és Wurster József dr.

2034
1921

A nyugdijasok segélyezése.

A nyugdijas papok javára a legutóbbi közlés óta adakoztak:

Magyar Miklós lánycsóki esp. plébános (helyreigazitás) 400 j. K, Csizmadia Alajos dr. püspökbogádi pléb. 2000 K, Bartinai Ferenc pécsbányatelepi pléb. 300 K, Masson Lipót vókányi pléb. 120 jug. K.

Datum Quinque-Ecclesiis 12. Augusti 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Krisztusban Kedves Hiveink!

A megpróbáltatás napjaiban van szükségünk a bátoritó s biztató szóra s mikor a szenvedés s a csüggedés nyomja le a lelkeket, akkor van ideje a vigasznak, annak az isteni vigasznak, melyet a nemzetek apostola is megkivánt, a szentlélek vigaszának.

Ezt a vigaszt szeretnők nektek megadni szerencsétlen hazánk s a szomorú világ e napjaiban. Nehéz időket élünk; földarabolt hazánk számtalan sebből vérzik s mi magunk megtörve s elszegényedve tengetjük életünket. Amikor templomtornyaink harangjai megkondulnak, úgy érezzük, mintha nem is ünnepet harangoznának, hanem mint félrevert harangok zúgnák öntudatunkba siralmas helyzetünket s Magyarország veszedelmét. Hét nehéz és szomorú év után ugyancsak szomorú és fáradt a lelkünk s bár tudjuk, hogy a nehéz időkben annál nagyobbak kötelességeink is s hogy annál nagyobb elszántsággal kell a győzelmes rossz ellen föllépnünk, azért mégis megkörnyékez a kishitűség s a reménytelenség is. Szeretnők, ha életterhünk megkönnyebbülne, ha gondjainktól megszabadulnánk s ha a megélhetés keresztje nem nyomna le annyira a földre. Ah, igen, szeretnők, ha felejteni, s enyhülni, ha megint bizni s végleg kitartani tudnánk!

A bizalom, az enyhülés s a kitartás e forrásaihoz akarunk titeket vezetni, K. H., melyek a hitben, lelkünknek Istennel való kapcsolatában s a kegyelmi életben nyilnak. Az élet s erő ez örök forrásaihoz vezetünk s biztatunk titeket, hogy meritsetek bizalommal az Üdvözitő forrásaiból s hogy higyjétek el, amit szent Péter apostol mond, hogy ti az ilyen sötét és gonosz világban is, amilyen ez a mostani, mint „megváltott nép“ hirdethetitek „annak erejét, ki titeket a sötétségből az ő csodálatos világosságába hivott“ (I. Pét. 2, 9.) s nemcsak hivott, hanem arra rásegitett, hogy tengernyi keserűség közt is, mint ő mondja: „az Isten tisztelete, dicsősége és ereje megnyugodjék rajtatok.“ (4, 14.) Ezt *élő hit, gyakorlati szeretet* s *Istenben való megnyugvás* által érjük el s e három nagy erényre szeretnénk e pásztorlevelünkkel felbuzditani titeket.

I. *Ami az elsőt, az élő hitet illeti,* jó lesz gyakran megszivlelnünk sz. Pál apostol szavát: „oportet credere“, hinnünk kell. Akár boldogságban úszunk, akár tengernyi kinok közt élünk, az első s a fődolog, hogy Urunk s Istenünk mellett kitartsunk s szeretetben iránta meg ne fogyatkozzunk. Érezzük át, hogy vele kapcsolatban vagyunk s tőle el nem szakadhatunk. Hiszen ő utal rá e benső kapcsolatra, mikor mondja: „Én vagyok a szőlőtő, ti pedig a szőlővesszők, aki én bennem marad s én ő benne, az sok gyümölcsöt terem.“ (Ján. 15.) Isten a világ ura és semmi sem történik, amiről ő ne tudna. Semmi sem történik, amit Isten öröktől fogva előre nem látott, amit, ha az jó, nem akart s amit, ha az bűn és átok, végzései szerint reánk jönni meg ne engedett volna. „Kicsoda az — olvassuk Jeremiásnál — ki mondhatja, hogy legyen, ha az Ur nem parancsolja?“ (Thr. 3, 37.) S mily biztatóan hangzik felénk az Evangelium szava: „Nemde két verebet egy filléren adnak? és azokból egy sem esik a földre a ti Atyátok nélkül. Sőt a ti fejetek hajszálai is mind meg vannak számlálva.“ (Máté 10, 29.) De hát a vértanúknak nemcsak a hajszálai, hanem a fejei is lehulltak, fogjátok mondani, hát ezt is az Isten akarta? Erre a felelet az, hogy Isten a bűnt, a zsarnokságot, az igazságtalanságot soha sem akarja, de azt igen, hogy az ember, bármi történjék is vele s körülötte, az igaz uton maradjon s higyje, hogy ha az az út sötét is és véres is, mégis dicsőségre vezet. Ez volt a vértanúknak s ez minden szenvedőnek útja.

Ilyenek ezek a mi útjaink is a mostani önző, pénzsóvár, szeretetlen s kegyetlen világban. Ezeket az utakat nem az Ur Isten rakta s épenúgy nem az ő

akarata szerint való a nemzeteknek most dúló gyűlölködése, hatalomvágya és önzése. Ahogyan nem az Ur Isten akarta a háború enyészetét, mely vaspatákon száguldott végig mindenen, amit becsültünk és szerettünk: úgy nem az Ur Istentől való a drágaság, a kín s a gond. Ezek ellenkezőleg az emberi rossz akarattól, az önzéstől s az aranyborjú imádásától vannak; de Isten megengedi, hogy e nagy szenvedések ránk jőjjenek, részben büntetésül a förtelmesen káromkodó nemzet bűneiért, azután megokulásul s eligazitásul egy jobb jövőnek megteremtésére.

Tehát *egy felsőbb akarat uralkodik s intézkedik a hivő ember gondjai s küzdelmei fölött,* amely akarat nem rossz, hanem jó s amely a rosszat s a szenvedést is javunkra forditja. Ez a nagy hit a mi erőnk s a mi pajzsunk, mert mindent kitart az s nem panaszkodik, aki a szentirással mondhatja: „Mi jöhet rád a Fölséges akaratán kivül?“ (Eccli. 41, 6.) S ismét: „A jó és rossz, az élet és halál, a szegénység és gazdagság az Istentől vannak.“ (Eccli. 11, 14.) Ha tehát nehéz az életünk és sok a gondunk, — ha csüggedten meredünk a sötét jövőbe, mondogassuk magunknak a bölcsnek intelmét: „Fiam, alázd meg szivedet s tűrd el Isten látogatásait: ragaszkodjál Istenhez ..... fogadj el mindent, amit rád bocsát és megaláztatásodban békével szenvedj, mert tűzben próbáltatik meg az arany, a kedves emberek pedig a megaláztatás kemencéjében.“ (Eccli. 2, 2—5.) Boldog emberek s igaz keresztények azok, kik bármi történjék, Isten akaratán megnyugodva, a jót s a rosszat egyaránt Isten kezéből veszik; — igazán boldog emberek, kik ha a pusztitó fergeteg elvonult s az ágon egy madárka csicsereg s kik, ha az árviz elvonult s ismét uj virág fakad, elfelejtenek bút és bajt, s megint gyermekdeden biznak a látogató Isten örök jóakaratában.

II. *A második lelki kellék,* melyet e nehéz élet elviselésére figyelmetekbe ajánlani akarunk, *a gyakorlati szeretet,* mely embert emberhez közelebb hozzon s testvért a testvérhez melegebben fűzzön. A kegyetlen s szivtelen önzés, a pénzhajhászás s kincsszomj máskor is volt a világ sötét oldala, de most ezek erőszakosan tolakodnak az emberi érdeklődés homlokterébe annyira, hogy háttérbe szoritják a hitet, elhalaványitják az Ur Jézus s a szentek példáit s „pénz, pénz s minél több pénz“ a jelszavuk. A középosztály oly gondokkal küzd, hogy minden érdeklődése a megélhetésre irányul; a gazdasági viszonyok a falut szembehelyezik a várossal s egy uj osztályharcot teremtenek s bár vannak, akik meggazdagodnak, de az egész nemzet mégis oly leromlott, hogy koldusbottal kezében s keserűséggel szivében vigasztalanul s fáradtan kocog nehéz sorsának kietlen útján. Lesz-e hát ereje e nehéz utat járni s lesz-e kedve a hit s a tisztesség mellett kitartani, ha gazdasági nyomorúsága még továbbra fokozódik?

E nagy veszedelemben nem sürgethetünk semmit annyira, mint *a szeretetet, az irgalmat s könyörületet, az igazságot s az irgalmasság testi-lelki cselekedeteinek gyakorlatát.* Ébredjen minden hitközség arra a tudatra, hogy mindegyik a Krisztus családja s legyen gondja, hogy ne legyen abban a családban senki, aki éhezik, mialatt mások lakmároznak, — senki, aki mezitelen, mialatt másnak fölös ruhája vagy lábbelije van. Közelebb kell jutnunk egymáshoz, közelebb! Meg kell éreznünk mások baját, úgy hogy abból mi is szenvedjünk s mások gondját úgy, hogy azt mint a magunkét eloszlatni törekedjünk. Ah, K. H. a fájdalom, a szenvedés, a köznyomor ugyancsak fölszántotta a földet s törésföld, durva szántás lett ez az egész Magyarország: de ha már az, ne legyen úgy, hogy az isteni Magvető, ki a megujhodás s a föltámadás magvait hinti, fagyos szivek göröngyei közé hullassa azokat! Ne legyen úgy, hogy az irgalomra s könyörületre intő igék, melyeket hozzánk intéz, süket fülekre találjanak s hogy az a tűz, a buzgóság s szeretet tüze, mellyel fölgyujtani akarta a világ-

got, önző lelkek kiégett pernyéje közt kialudjék!

Tehát az evangeliumi szeretetnek s testvériségnek e lelkét kell magunkban felkeltenünk. Ha ez fölébred, akkor vész majd a kishitűség a szegényekben, enyhül a gond a családokban s a nagy, kietlen magyar télben megint a reménység s a bizalom lesz úrrá a csüggedő s szenvedő milliók fölött! „Szerelmesim — int szent János apostol — szeressük egymást, mert a szeretet Istentől vagyon. A ki szeret, Istentől vagyon, — aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet.“ (I. Ján. 4, 7.) Igy mondja ezt a szeretetnek apostola, s hozzá tehette volna: ha szerettek, segitsetek; mi segitsen a világon, ha nem a szerető ember? Isten is szerető emberek által segit. Legyen szeretetünk, akkor Istentől valók vagyunk s akkor általunk lesz tűrhetőbb a világ sora!

III. *A harmadik lelki kellék*, amelyet nyomorúságunk enyhitéseül figyelmetekbe ajánlunk, *a megnyugvás s a békesség szellemének ápolása.*

Nagyon fontos dolog, hogy ily zaklatott időben s a minket környékező nagy idegenségben a közös szenvedés közelebb hozzon minket egymáshoz. A külső ellenség sokat ártott nekünk s szétszedte hazánkat; de a belső pártviszály még jobban megneheziti az életet s bizonytalanságot s aggodalmas lelkületet hoz reánk. Az egyik erre, a másik arra húz oly időben, mikor mindnyájunknak egybe kellene forradnunk, hogy vállvetve támogassuk meg a megrendült hazát s könnyitsünk a megélhetés nehézségein. Ehez megértés s jóindulat, bizalom és összetartás kell. Kellett az máskor is, de kell főleg manapság, mikor sok kinos kérdés fesziti kínpadra a magyarságot. Aggódva nézünk Magyarország határaira, aggódva a magyar széthúzásra s államiságunk megsértett függetlenségére, aggódva a szembeállitott falura s városra, a politikai pártviszályra és felekezeti érzékenykedésre.

Átkot hoz a magyarságra, ki annyi vész és baj után még most is csak pártviszályokba s gyűlölködésbe kergeti. Minden széthúzással szemben föl kell ébresztenünk magunkban az elszánt s törhetlen akarást, hogy a pártviszálynak s meghasonlásnak minden üszkét összetapossuk s mindent megteszünk, hogy a békességet s a megértést köztünk előmozditsuk. Ha polgári életünkben alkotmányunkhoz hiven ragaszkodunk s törekvéseink útjaira ezeréves történelmünk fényeivel s nagyjaink példáival rávilágitunk, akkor nincs semmi ok az aggodalomra, hogy vitás kérdéseinket ezentúl is az igazság s jog szellemében s alkotmányos törvényeink értelmében oldjuk meg.

Szent István birodalma és a szent korona lesz ezentúl is a mi alkotmányos életünk alapja s további fejlődésünk vezéreszméje és csillaga. Tisztelettel tekintünk fel szent királyaink dicső alakjaira, szent Istvánra, a szt. korona s a királyság szerzőjére, szent Lászlóra, ki e korona fényét egész Nyugateurópára kisugároztatta, — lelkesedéssel ápoljuk magunkban sz. Imre s sz. Erzsébet, az érintetlen erős ifjuság s a női eszményiség képviselőinek emlékét s tiszteletét. E szentek fénye nekünk világosság s az a körülmény, hogy az Árpád-házból nyúltak föl az égig, kedvesebbé teszi nekünk magyarságuk által is az erényt s közelebb hozza azt hozzánk. Szeressük hazánkat úgy mint ők szerették, álljunk a törvény s igazság alapján úgy mint ők álltak, szolgáljuk e vörös forradalmak által megrendült hazát is úgy mint ők szolgálták azt a történelem zivatarjaiban s lássuk, s tiszteljük a sok nehézséggel visszaállitott mostani rendben is Isten gondviselését.

Ugyanezt kell mondanunk kath. egyházi életünk mozgalmairól s érdekeink védelméről is. Most mikor az ország össze van törve s az egész világ beteg, első kötelességünk, hogy fölélesszük magunkban a katholikus összetartást s ezekkel az összetartásból meritett erkölcsi erőkkel s krisztusi szeretettel lássunk hozzá e nagy romlásban az újjáépitéshez s e nagy kórházban a gyógyitáshoz. Szellem

és lélek kell ehez. Ezt akarjuk szitani, ezt nevelni magunkban; de senkinek letörésére, senkinek kárára, aki jót akar! Minden egyházi buzditásunk ezt célozza; minden katholikus megmozdulásunk ezt jelenti. Mi nem lázitani, nem izgatni, nem széthúzni akarunk, hanem a hitből való életet kivánjuk fejleszteni. Pártviszály s felekezeti villongás helyett mást kiván most tőlük az egyház s a haza. A kereszténységet ellenséges áramlatok csapkodják s azért mindenkivel kezet fogunk, ki ez alapokat védi; ugyanakkor pedig föl akarjuk léptetni magunkban a legnagyobb védő s hóditó erőt, *az igazi keresztény életet*, melyet szent Pál dicsér thesszalonikai hiveiben mondván: „mi az evangeliumot nálatok nem egyedül beszéddel, hanem erővel s szentlélekkel is hirdettük... s ti követőink lettetek elfogadván az igét sok háborúság között, úgy hogy például lettetek minden hivőknek.“ (I. Tessz. 1, 5.) Ilyen kereszténységet akarunk, példás, szent életet! Ha az meglesz bennünk, akkor győzhetetlenek leszünk. Ne lássunk tehát rémeket s veszedelmeket ott, ahol azok nincsenek, hanem erősödjünk meg hitünkben s egyesüljünk az egyház s haza szeretetében és szolgálatában.

Mindenekfölött pedig nyugtassuk meg lelkünket e szomorú napokban. Találjuk meg a vigaszt a köztünk élő Jézusnál s a vele való életközösségben. Ez a Jézus köztünk van, velünk van s bennünk van; lehetünk-e hát kicsinyhitűek?!

A jeruzsálemi templomról mondja az Ur: „megszenteltem e házat, hogy *nevemet* odahelyezzem és ott lesznek *szemeim* és *szivem* mindenkoron.“ (III. Kir. 9, 3.) Akivel van az Isten neve, a szemei és a szive, annak nem lehet aggódnia s bármi történik vele, meg kell találnia magát. Már most gondoljunk templomainkra s a köztünk élő, az Oltáriszentségben minket szerető Ur Jézusra! Ő van velünk, — a szemei rajtunk, — a szive bennünk! *Az Ur neve* fölség és hatalom; velünk van tehát segitő kegyelme! *Az Ur szemei* rajtunk; tehát gondunkat viseli s el nem felejt minket! *Az Ur szive* bennünk; tehát az ő életét éljük! Tudta, hogy sanyargatott s szenvedő hiveinek az lesz mindig szivük vágya, hogy ő köztük s hogy közel hozzájuk legyen. E vágyukat teljesitette, mert mikor azt mondta: ez az én testem, azzal azt is mondta, hogy itt van a szivem s mikor azt mondta: vegyétek s egyétek, azzal azt is mondta, hogy az ő szive legyen a mienk s élete s ereje s bizalma is a mienk. Bizalmatlankodhatunk-e, csüggedhetünk-e ezek után? Kialhatik-e szeretetünk egymás s könyörületünk szegény felebarátjaink iránt? Kétségbeeshetünk-e jövőnk s hazánk sorsa iránt? S ha még is megkörnyékezne valamiféle ily érzés: itt a segitség; itt van Jézus: imádjuk, vegyük, együk, pihentessük fáradt fejünket szent szivén s megkapjuk tőle az erőt a kitartásra s a békecsókot a megnyugvásra.

Végezetül mi is megismételjük a kereszténység legnagyobb költőjének szavát: „Ó boldog Magyarország, ha nem hagyja magát többé félrevezetni!“ (Paradiso XIX.) Magyarország most nem boldog; nehéz, kegyetlen utakon jár; de ha a nagy idők szavát megérti; ha hitében meg nem inog s szeretetét visszakapja: akkor majd rátalál a békésség s boldogulás utjára. Vezess minket Uram oda, hogy akkor majd boldogabban s hivebben szolgálhassunk Neked! Amen!

*

A közölt főpásztori szózat a kézhez vételt követő vasárnapon a hiveknek a templomban felolvasandó. A körlevélhez csatolt imádság pedig minden parochialis szentmise végén a b. e. XIII. Leo pápa által rendelt ima után, valamint a délutáni ájtatosságokon a hivekkel elimádkozandó.

Budapesten, 1921. évi nov. 16—17.-én tartott püspökkari konferenciából.

A magyar püspöki kar.

1921.

IX.

2431
1921

Iterum conquesti sunt haud pauci Ordinarii locorum quod parochi, praesertim in exteris dissitisque regionibus ad quas frequentes demigrant ex Europa opifices, horum aliquando matrimoniis assistant, quin praescripta iuris tum de statu libertatis tum de initi matrimonii denuntiatione rite serventur; ex quo fit ut non raro novum contra fas attentetur matrimonium ab iis qui adhuc priore vinculo adstringuntur.

Instructio super probatione status liberi ac denuntiatione initi matrimonii.

Ad huiusmodi malum praecavendum, quo sacra familiae christianae iura pessumdantur, parentes vinculis damnationis illaqueantur, et filii perversionis periculo facile obiiciuntur, haec Sacra Congregatio de Disciplina Sacramentorum die 6 mensis martii anni 1911. Instructionem Ordinariis dedit, quae in Commentario Officiali Acta Apostolicae Sedis vol. III, pag. 102, sub die 15. eiusdem mensis evulgata est.

Verum ne quis, in negotio tam gravi, huic Instructioni aliquid a Codice iuris canonici derogatum esse putet, Emi Patres huius Sacrae Congregationis in generali conventu die 26 mensis iunii currentis anni habito, eam, ipsius Codicis praescriptionibus suffultam, Ordinariis iterum sequentis tenoris dandam censuerunt.

1. Ordinarii in parochorum memoriam revocare satagant haud licere ipsis adstare matrimonio, ne praetextu quidem et intentione avertendi fideles a turpi concubinatu, aut praecavendi scandalum coniugii, quod vocant, civilis, nisi constito sibi legitime de libero statu contrahentium, servatis de iure servandis (can. 1020. et 1097. §. 1, n. 1. Cod. iur. can.) iidemque moneantur ne omittant, ad normam can. 1021., baptismi testimonium a contrahentibus exigere, si hic in alia paroecia fuerit illis collatus.

2. Vi can. 1103. §. 2. parochus qui matrimonio interfuit, ad parochum baptismi transmittere festinet initi contractus denuntiationem, quae, ut praescripta eiusdem canonis rite serventur, contineat oportet coniugum eorumque parentum nomina et agnomina, aetatem contrahentium,

locum diemque nuptiarum, testium pariter nomina et agnomina, denique ipsum parochi nomen et agnomen una cum parochiali sigillo.

Accurate autem edoceatur de paroecia, de dioecesi, ac de baptismi coniugum loco; ceteraque alia serventur, quae ad scripta per publicos portitores tuto transmittenda pertinent.

3. Quo securius sive testimonium de statu libero a parocho nupturientium habeatur, sive denuntiatio de secuto matrimonio ad parochum baptismi perveniat, parochi haec documenta petant vel transmittant per cancellariam Ordinarii loci.

4. Id autem perpendant parochi oportet, aliqua huiusmodi opificum emigrantium matrimonia, quasi vagorum matrimonia habenda esse, quibus, iuxta can. 1032, parochus assistere non debet nisi debitam licentiam assistendi ab Ordinario loci obtinuerit. Quod si de vagis non agatur, tamen difficulter quoad alios emigrantes abest dubium de existentia impedimenti, ideoque, iuxta can. 1031. §. 1. n. 3, parochus eorum matrimonio assistere nequit inconsulto Ordinario; habito etiam prae oculis praescripto can. 1023. §. 2. Hisce de causis haec Sacra Congregatio iubet et mandat ut parochi matrimoniis fidelium de quibus agitur in hac Instructione non assistant, excepto casu necessitatis seu potissimum periculo mortis, inconsulto Ordinario loci.

5. Si forte accidat ut, adhibitis etiam cautelis de quibus in n. 1, baptismi parochus in recipienda denuntiatione matrimonii comperiat alterutrum contrahentium aliis nuptiis iam esse alligatum, rem quantocius significabit, per cancellariam Ordinarii, parocho contra fas attentati matrimonii.

6. Ordinarii sedulo advigilent ut haec praescripta religiose serventur, horumque violatores, si quos repererint, curent ad officium revocare, adhibitis etiam, si opus sit, canonicis sanctionibus.

SSmus Dominus Noster Benedictus PP. XV. in audientia habita ab infrascripto Secretario huius Sacrae Congregationis die 26. iunii 1921. hanc Instructionem approbavit et confirmavit, eamque ab omnibus quibus spectat servari mandavit. — Datum Romae, ex aedibus S. C. De Sacramentis, die 4. Julii 1921. — M. Card. Lega, *Praefectus*. — (L. † S.) † A. Capotosti, Ep. Thermen., *Secretarius*.

2432
1921

Circa missam votivam Sacratissimi Cordis Iesu prima feria VI mensis.

Sacrorum Rituum Congregationi propositum est dubium: „An feria sexta post Octavam Ascensionis, si iuxta Rubricas fiat Officium et Missa de ea, et simul occurrat prima feria sexta mensis, celebrari valeat una Missa Sacratissimi Cordis Iesu, tamquam votiva solemnis, iis in ecclesiis in quibus mane peraguntur devota exercitia in honorem eiusdem Sacratissimi Cordis Jesu?"

Et Sacra eadem Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio re sedulo perpensa, ita rescribendum censuit:

„Attentis Rubricis Missalis nuper editi tit. II, n. 3, atque Decretis S. R. C. 4084 Vallisvidonis diei 29. novembris 1901 et 4093 Romana diei 26. martii 1902 ad 3, Missa in casu erit dicenda de feria sexta post Octavam Ascensionis, quae aequiparatur Festo Christi Domini, cum iisdem tamen privilegiis Missae votivae solemnis, cum cantu vel lectae, de Sacratissimo Corde Iesu, pro re gravi, iuxta declarationem seu Decretum S. R. C. 4271 Baionen. diei 8. iunii 1911, ad II." Atque ita rescripsit ac declaravit. Die 8. iulii 1921.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Ruffinae, S. R. C. *Praefectus.*
L. † S. Alexander Verde, *Secretarius.*

2433
1921

Dei iuvante gratia ab inimico iugo liberati sumus, impedimentaque communicationis, quae ad tempus etiam postea remansere, sublata sunt. Regimen igitur immediatum illius etiam partis dioecesis Nostrae, quam propter lineam sic dictam demarcationis potestati provicariali per triennium ferme subdidimus, de novo suscipimus. *Franciscum Fent drem* abbatem t., vicearchidiaconum et parochum Szekszárd-ensem, qui tempore tribulationis Nostrae gravissimae, intensis viribus muneri suo satisfecit, ab onere provicariatus relevavimus, gratesque ipsi referendo ordinavimus, ut causas ab ipso inceptas terminare velit. Provicariatus Szekszárd-ensis cessat.

2434
1921

Adalbertus Jakab dr. cap. t. Suae Sanct. director praep. puell. nominatus est iudex consistorialis, *Ludovicus Meyer* curat. castr., professor relig. nominatus est parochus castrensis. *P. Odilo Oberten* O. S. Fr. guardianus conventus V-Eccl. nominatus est admin. parochiae V.-Eccl. ad S. Franciscum. *P. Camillus Kimmel* O. S. Fr. praesidens conv. Mohács-ensis nominatus est administrator parochiae Mohács ad S. Crucem. *Michael Piliván dr.* praeb. Cathedr. factus est vicerector seminarii et professor phil. in Theologia. *Benedictus Tadics* coop. Dombóvár-ensis nominatus est director internatus Juliani V-Eccl. et catecheta schol. el. status. *Joannes Iványi dr.* coop. Mohács-ensis nominatus est praefectus studiorum Emericani et prof. relig. scholae sup. commerc. — *Petrus Frost* parochus in Németkér nominatus est notarius district. Dunaföldvár-ensis. *Josephus Eberhard* factus est administrator interim. parochiae Pári. — *Ladislaus Dubniczky* parochus Pári-ensis erga preces proprias a servitio dioecesano et a parochia relevatus in dioecesim Strig. ad interim dimissus est. Personalia.

Cooperatores translati sunt: Franciscus Bálind valetud. in Püspöklak,

Antonius Berta ex Olasz in Mohács-Civ. Int.; *Ludovicus Domosvay* e Somberek in Dombóvár, *Franciscus Faludi* ex Olasz in Berkesd, *Ferdinandus Haug* ex Egerág in Himesháza, *Joannes Horváth* e Magyarkeszi in Szajk, *Josephus Radicsev* neomysta in Laskafalu, *Franciscus Tillinger* ex Himesháza in Egerág, *P. Petrus Wodarka S. V. D.* e Laskafalu in Olasz.

2435
1921

Concursus pro parochiis.

Pro parochiis *Abaliget*, patronatui Ven. Capituli Cathedralis, *Olasz* patronatui Celsissimi Domini Alfredi e principibus Montenuovo, *Ozora* patronatui Cels. D. Pauli e principibus Esterházy de Galántha obnoxiis usque 1-um Novembris a. c. concursum publico. Sacerdotes dioecesani, in examine prosynodali approbati, qui animo ducuntur aliquod e supradictis beneficiis obtinendi, velint suos recursus patrono respectivo inscribendos infra terminum praefixum Officio dioecesano exhibere.

2436
1921

A sajtóvasárnap.

Amit mindig fájdalmasan tapasztaltunk és folyton hirdettünk, ugyanazt az ötéves háboru rettenetes vége s a gyászos megszállás három esztendeje mindennél meggyőzőbben bebizonyitotta: legnagyobb ellenségünk a destruktiv sajtó. Hazánk szomoru pusztulása, s az a sok szenvedés, mit hitünkért és magyarságunkért el kellett viselnünk, első sorban annak a gonosz és céltudatos aknamunkának köszönhető, mit a magyar lélektől idegen, de sajnos legtöbbször magyar, keresztény pénzzel felhizlalt rossz sajtó ellenünk folytatott. Évtizedeken keresztül lazitotta, gyengitette és őrölte a keresztény vallásos érzést, támadta, gunyolta, piszkolta a hazafias felbuzdulásokat, s ültette cseppenkint a gyanutlan és bárgyu lelkekbe édes méreg gyanánt a hitetlenség, hazafiatlanság s a nemzetköziség pusztitó eszméit. S mikor az elkinzott és sok sebből vérző magyar nemzet itthon már megszédült, orgyilkos módjára elgáncsolta a nemzetetvédő, de hazaözönlő magyar hadsereget, kicsavarta katonáink kezeiből az utolsó fegyvert és a mindenünnen ránktámadó rablók hordáinak odadobta martalékul a védtelen hazát.

Drága hazánk és szegény nemzetünk romlásának rettenetes árán, könnyeink és vérünk ontásával kellett megszereznünk a nagy tanulságot és mégis azt látjuk, hogy sokan még most sem eszméltek fel és még ma sem látják a sajtónak mindent lenyügöző, óriási hatalmát. A destruktiv sajtó, mely örvénybe, pusztulásba taszitotta a magyar nemzetet, mely három éven át a siralomházba juttatott minket is, hogy fejünk felől eladja az eget, lábunk alól kirántsa a földet s idegen rablókat ültessen nyakunkba, nemcsak ujra éled, hanem büszkén járja a régi utakat s tiporja a magyar virágokat, melyekből oly kevés diszlik nekünk.

E tények láttára s a közelmult gyászos emlékének hatása alatt felhivom és kérve kérem egyházmegyém buzgó lelkészeit, hogy a sajtó fontosságát belátva s átértve a keresztény, jó sajtó javára, terjesztésére, támogatására s viszont a rossz, destruktiv szellemü sajtó-termékek korlátozására minden rendelkezésükre álló eszközzel közremüködni sziveskedjenek.

Régi szokás szerint ezuttal is elrendelem, hogy a Magyarok Nagyasszonyának ünnepét követő vasárnapon vagyis folyó évi október 9-én, vagy 16-ikán egész egyházmegyémben sajtóvasárnap tartassék, melyen a szentbeszéd a sajtó fontosságáról, a keresztény sajtó támogatásának roppant horderejéről szóljon. Egyházmegyém papsága a keresztény sajtó felkarolásában s az évenkinti sajtóvasárnapok megtartásában, főleg a megszállás előtt mindig példás buzgalmat tanusitott. Szivesen remélem tehát, hogy a lelkipásztorok az idei sajtóvasárnap előkészitésében, lelkes megtartásában s a gyüjtések lefolytatásában a segédlelkészekkel együtt mindent elkövetnek, hogy az idei sajtóvasárnap eredménye minden eddigit felülmuljon. A szükséges nyomtatványokért forduljon mindenki a Központi Sajtóvállalathoz (Budapest, V. Honvéd-utca 10.), mely a szent cél érdekében szivesen áll minden buzgólkodó rendelkezésére.

A sajtóvasárnapi gyüjtés eredményéhez a magam részéről 10.000 koronát ajánlok fel s az előző évek szokásához hiven azt is megengedem, hogy a hivek adományaihoz a *felesleggel* biró templompénztárakból 10—25 korona csatoltassék. A gyüjtések eredményét a sajtóvasárnapot követő tizennégy napon belül sziveskedjék mindenki püspöki irodámhoz beküldeni.

2437
1921

Tudomásvétel és megfelelő felhasználás céljából közlöm a magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium következő értesitését: Lelkészek földhözjuttatása.

141455/1921. I. ü. o. szám. A folyó évi julius hó 22-én tartott minisztertanács a földbirtokreformra vonatkozó 1920. évi XXXVI. t. c. 84 §-a alapján foglalkozott a földbirtokot egészben vagy azt kellő mennyiségben nélkülöző lelkészek földhözjuttatásának kérdésével és pedig a földhözjuttatás oly módozatával, mely szerint ott, ahol valamely lelkésznek földje nincs és annak határában vagy szomszédságában valamely nagybirtok vagy birtokrész parcellázás alá kerülne, a földreform keretében az illető lelkészségnek bizonyos mezőgazdasági müvelésre alkalmas földre állapittatnék meg igényjogosultsága s azon földterületnek a lelkészség részére való megszerzése oly módon és oly eszközökkel történhessék, amint azt a hivatkozott törvény a kisgazdák részére kilátásba helyezi, valamint, hogy oly lelkészségeknek, amelyeknek csak igen kevés a földjük, az megfelelően lenne a fentjelzett módon kiegészithető. A minisztertanács e kérdésben ugy határozott,

hogy a „Földbirtokrendező Biróság"-ot értesiteni rendelte arról, hogy a kormány a törvény keretei között és szándéka szerint kivánatosnak tartja külön preferencia nélkül a lelkészségeknek földhözjuttatását. Budapest, 1921. évi augusztus hó 10. Vass s. k.

2438
1921

Drág. segély lelkészek részére.

A m. kir. vall- és közokt. minisztérium kiutalta a megszállás alól felszabadult egyházmegyei lelkészek, segédlelkészek és theol. tanárok 1920. aug. 1. — 1921. jul. 31-ig terjedő időre járó drágasági segélyét.

I. Havi 800 K, összesen 9600 K. segélyben részesülnek: Czernohorszky József, esp.-pléb, Bartinai Ferenc, tanf.-pléb., Kelemen Andor dr., admin., Pataki Antal, pléb., Riedlinger Dezső, pléb., Tolnai Bertalan, plébános.

II. Havi 600 K., összesen 7200 K. segélyt állapitott meg az összes segédlelkészek és a következő lelkészek részére: Loschert Kázmér, tanulm. felügy., P. Unghváry Antal, h. pléb, P. Halász Jeromos, h. pléb., Palócz János, plébános.

III. Havi 400 K. összesen 4800 K. drágasági segély illeti meg a theol. tanárokat, Rumsauer János, vicerektort, Lajos Gyula, énekisk. igazgatót és Hal Pál, korh. lelkészt.

Felhivom tehát az érdekelteket, hogy a segély folyósitása céljából kellően felbélyegzett nyugtáikat (I. — 100 K., II. — 80 K., III. — 50 K.) szabályszerüen megcimzett és ugyancsak felbélyegzett pénzutalvány kiséretében püsp. Irodámhoz küldjék be.

Az 1921. évi augusztus hó 1-től járó havi drág. segély, valamint az ujabban megállapitott rendkivüli drágasági segélyek tárgyában a minisztérium legközelebb hivatalból fog intézkedni.

2439
1921

Hivatalos portóköltségek megtéritése.

A hivatalos portómentesség megszünvén, időszerűnek látom, hogy a hivatalos levelezések portóköltségeinek megtéritése ügyében egyöntetü intézkedés történjék.

Elrendelem tehát, hogy további intézkedésig a magánfelek által kivánt, illetve azok érdekében kiállitott hivatalos iratok portóköltségeit az érdekelt felek téritsék meg.

Az iskolai ügyekben felmerülő portóköltségek fedezése céljából az iskolai, az egyháziakban pedig a hitközségi költségvetésbe kötelesek az iskolaszékek megfelelő összeget felvenni, s arról iskolai, illetve hitközségi adó kivetése utján gondoskodni. A hivatalból történt levelezések portóköltsége

ségének viselésére a hitközségek azért kötelesek, mert a levelezések az egész hitközség érdekeit szolgálják.

Az esperesek és kerületi tanfelügyelők portóköltségeit megfelelő kimutatás alapján ugyancsak az érdekelt iskolai, illetve hitközségi pénztárak tartoznak megtériteni.

2440
1921

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur segitsége lehetővé tette, hogy a lelkészkedő papság és a növendékpapok Mihályfi Ákos dr. egyetemi tanár: „Igehirdetés“, második kiadás és „Az ember megszentelése“ (szentségek és szentelmények) cimü lelkipásztorkodással foglalkozó, kiválóan korszerü könyveit előnyös áron megszerezhessék. Mindkét könyv rövidesen megjelenik s a következő kedvezmények mellett rendelhetők meg közvetlenül a Szent István Társulatnál (Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28.): 1. Káplánok, hitoktatók és papnövendékek az „Igehirdetés“-t 42 k. „Az ember megszentelésé“-t 52 koronáért; katolikus testületek az előbbit 80 k., az utóbbit 100 koronáért kapják. A könyvárusi forgalomba hozott példányok bolti ára 160 k., illetve 180 korona. **Mihályfi Ákos dr. könyvei.**

A kedvezményes áron rendelt könyvek portóköltségei: 1 példány keresztkötés alatt 8.50 k., 2 vagy több példány rendelésénél 5 kilós csomagban 9.20 korona.

2441
1921

Az egyházmegyei alapitványi hivatal kérése alapján közlöm az érdekelt plébánosokkal, illetőleg a kerületi esperesekkel, hogy a hivatal a felülvizsgált alapitványi- és templomszámadásokat a jövőben nem fogja postán kiküldeni, mivel a portómentesség megszünése folytán azokat a magas portóköltségeket, melyek a számadások kiküldésével járnak, nem viselheti. Legcélszerübb tehát, ha a kerületi esperesek a kerületükhöz tartozó összes plébániák számadásait adandó alkalommal személyesen vagy pedig megbizottjuk által a hivatalban átveszik. Ha azonban bárki azt kivánja, hogy a számadások postán küldessenek meg neki, az alapitványi hivatal ezt szivesen megteszi, de ebben az esetben a felmerülő portóköltségek neki megtéritendők. **Alapitványi számadások.**

2442
1921

Napról-napra élénkebb mozgalom indul meg a világháborban elhunyt hőseink emlékének megörökitésére. A külföld már — ugy szólván — **Az elesett hősök emléke.**

minden falujában emléket állitott hős fiainak, hogy minden elhunyt katonájának nevét és emlékét a késő utókor is tisztelhesse. Ha van nemzet, amely büszkeséggel tekinthet vissza a világháboru szomoru, áldozatos éveire, akkor nekünk van jogunk a nemes önérzetre, mert felemelő volt az a hősi lelkesedés és áldozatkészség, amellyel a mi fiaink maghaltak hazájukért.

Hogy mi és az utánunk jövők soha el ne felejtsük ezt a bukásában is dicsőséges kort, hogy a lelki nagyságnak ragyogó példaképeit a feledés el ne homályositsa, hogy legyen hely, ahonnan a jövendő alkotás nehéz napjaiban erőt és lelkesedést merithessünk, azért állitsunk — ha lehet minden faluban — emléket hőseinknek.

Mig ércben és márványban ilyen emléket nem állithatunk, addig legalább lélekben és irásban jegyezzük fel a hősök neveit. Utasitom azért t. papságomat, hogy a készülő schematismus részére minden önálló lelkész terjessze be a plebánia hősi halottainak sz mát.

2443
1921

Az „Egyházi Lapok" ajánlása.

A magyar katolikus papságnak ez idő szerint egyetlen pasztorális orgánuma a Budapesten megjelenő „Egyházi Lapok", mely a korábban előnyösen ismert „Papok Közlönyé"-nek folytatása. A három éves megszállás alatt fájdalmassn nélkülöztük egyéb lapjaink mellett ezt a heti lapot is, mely csaknem kizárólag a papságot érdeklő ügyekkel foglalkozik. Midőn tehát a felszabadulással végre a szabad forgalom is megindul, az „Egyházi Lapok"-at örömest ajánlom egyházmegyém papságának szives támogatásába. A lap előfizetési ára évi 190 korona, megrendelhető akár a lap kiadóhivatalában (Budapest, V. Honvéd-utca 10. sz.), akár a Dunántul pécsi könyvkereskedése utján.

Datum Quinque-Ecclesiis, 25. Septembris 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Dunántúl r. t. Pécs. — 1438

1921.

X.

3090
1921

Sacrae missiones pro fideli populo habendae pluribus in districtibus non una vice iam praeparatae fuere. Tempore tamen luctuosae occupationis ad effectum deduci minime potuerunt. Sacrae missiones.

Necessitas easdem servandi quotidie crescit. Quolibet enim anno, qui sine missione evanescit, crescit numerus peccatorum, nequiores redduntur mores, augentur difficultates exteriores, atque proportione facta paucior evadit fundata spes conversionis multorum. Omnibus igitur perpensis iterum provoco omnes parochos, parochiarumque administratores, ut sacras missiones, omni decennio servari praescriptas, ipsisque instantes adhuc sacro tempore Adventus, vel saltem proximae Quadragesimae conscientiose praeparent et haberi curent, quia cunctantes anno futuro ad reddendam rationem severe cogentur.

3091
1921

Dona spiritus, dotesque omnes exquisitae, quae ex luculenta Dei bonitate *Adalbertum Horváth*, parochum Németi-ensem, notarium districtus eiusdem, zelosum missionarium, expeditum plurium linguarum magistrum, praeprimis vero optimum animarum pastorem ornarunt, celerius, quam quisque putasset, pro hac vita mortali evanuere, cum praedictus frater noster 22. Octobris a. c. violento morbo fractus, sacramentis iterate pie confortatus, post tres hebdomadas summe dolorosas ad portum aeternitatis transvolavit. Anno 1874. natus, a. 1897. ad presbyterii dignitatem evectus est. Quattuor annis in munere cooperatoris expletis a. 1901. parochus in Radikovci nominatur, unde a. 1909. in parochiam Németi-ensem translatus, ibidemque a. 1912. notarius districtus, a. dein 1915. censor dioecesanus constitutus est. Semet, suaque omnia impendit et superimpendit pro gloria Dei, saluteque animarum promovenda, hilari animo cuncta sua bona non tantum amicis, sed etiam inimicis large dispensando. Pro multis laboribus, quos pro animabus ubique praestitit, Deus sit ipsius aeterna gloria! Quo autem citius eadem potiatur, omnes ipsum sacris praescriptis, precibusque e corde scaturientibus ad aeterna comitemur tabernacula. Requiescat in pace! Obitus Adalberti Horváth

Concursus pro parochia Németi.

3092/1921

Pro beneficio parochiali Németi, patronatui Ecclesiae Nostrae Cathedralis obnoxio, praesentibus usque 15-um Decembris a. c. concursum publicamus. Sacerdotes dioecesani — isto beneficio potiri cupientes — in examine prosynodali approbati, linguasque ibidem necessarias optime callentes, velint suos supplices libellos usque dictum terminum Mihi exhibere.

3093/1921

Pensio.

Sigismundus Gyömörey dr. canonicus ad hon., director praep. episcopalis Quinque-Ecclesiensis gravi morbo correptus a duobus iam annis munus suum exercere, qnodlibetque servitium praestare ad magnum Nostrum dolorem minime valet. Rudedonari igitur petiit. Inquantum maior pars cleri usque 1-um Decembris a. c. petito in scriptis non contradicet, postulantem inde ab anno futuro inter pensionatos ordinarios dioec. suscipiam

3094/1921

Examen prosynodale.

In examine prosynodali diebus 27 et 28. Septembris anni currentis habito approbati sunt: *Joannes Berlakovich*, *Franciscus Kemény et Franciscus Faludi*, cui praemium Kralianum adiudicatum est.

Examen vero neosacerdotum iisdem diebus iuxta canonem 130. Codicis Juris Canonici ordinatum *Ludovicus Geosits*, *Ferdinandus Herger*, *Carolus Kecskés*, *Camillus Knippl et Joannes Vizi* omnes cum successu subierunt.

3095/1921

Piae fundationes Francisci Romaisz

Magnimitae speciali mentione digna Franciscus Romaisz, canonicus Eccl. Cathedralis Nostrae, rectorque Seminarri ad cleri minoris educationem quo magis succolandam, necnon pro domo quadam centrali societatum catholicarum Quinque-Ecclesiis erigenda fundationes 20.000—20.000 universim 40000 coronarum Nobis obtulit. Cum dona haec venerabili clero libenter nota reddimus, media apta undique optamus, quibus scopos praefixos attingere cito succedat.

3096/1921

Personalia.

Geysa Frühwirth canonicus ad. hon., vicearchidiaconus, parochus Gyula-ensis erga preces proprias a munere vicearchidiaconi et commissarii penes archigymn. Dombóvár-ense relevatus est. *Antonius Kovács* cub. S. S.

ad hon., parochus Szakály-ensis mominatus est vicearchidiaconus districtus Dombóvár-ensis, *Josephus Szeitz* parochus Kurd-ensis notarius eiusdem districtus, *Sigismundus Offenmüller* assessor cons. ad hon., factus est commissarius episcopalis penes archigymnasium Dombóvár-ense.

Pancratius Gombárovics admin. parochiae Felsőszentmárton nominatus et investitus est parochus ibidem.

Emericus Buzsáky parochus in Pellérd pro districtu Németi-ensi, *Josephus Reif* parochus in Somogyszentlászló pro districtu Szigetvár-ensi notarii districtuales nominati sunt.

Georgius Gasparics cooperator in Mohács (civ. int.) factus est admin. interim. parochiae Németi.

Fridericus Vértesi dr. coop. in Bonyhád nominatus est professor relig. in archigymnasio Szekszárd-ensi. *Joannes Iványi dr.* praef. stud. in Emericano prof. relig. in scholis sup. merc. V.-Ecclesiis. *Aemilianus Lányi* coop. Mecsekszabolcs-ensis factus est catecheta schol. elem. status V-Eccl. *Guilelmus Keller* cooperator in Hőgyész nominatus est catecheta scholae civ. status ibidem.

Cooperatores translati sunt:

Joannes Cserta e Szabadszentkirály in Ozora, *Ladislaus Hegedüs* valetud. in Olasz, *Adalbertus Kletzl* e Ráczpetre in Döbrököz, *Colomannus Vaszary* e Püspöknádasd in Kárász, *Emericus Wucskits* ex Ozora in Mecsekszabolcs.

3097
1921

Az utóbbi időben több ijesztően szomoru eset fordult elő, midőn ismeretlen tettesek vakmerő szentségtöréssel meggyaláztak egyes plébánia-templomokat, s a bennök levő értékes szentségtartókat, kelyheket stb. elrabolták. E fájdalmas gonosztettek ismét a legnagyobb elővigyázatra intenek bennünket s a legkörültekintőbb éberségre kötelezik a szentélyek hivatott őreit, a lelkészeket. Egyházi edények gondos őrzése.

Az uj egyházi törvénykönyv 1262. cánonjának 2. §-a előirja, hogy „Tabernaculum sit . . . undequaque solide clausum . . . ac tam sedulo custodiatur, ut periculum cuiusvis sacrilegae profanationis arceatur“. A 4. §. pedig elrendeli, hogy „Clavis tabernaculi, in quo Sanctissimum Sacramentum asservatur, diligentissime custodiri debet, onerata graviter conscientia sacerdotis, qui ecclesiae vel oratorii curam habet.“.

Mivel pedig a legnagyobb vigyázat dacára is megtörtént már, hogy régi, értékes szent edények a templomokból eltüntek, legcélszerübb az ilyeneket megfelelően elzárható és biztos helyen a plébánialakban őrizni és csak a tényleges használat idején a templomba vinni.

3098
1921

A lelkészkedő papság vasuti menetdij kedvezménye.

A m. kir. minisztertanács ama határozatát, mellyel a köztisztviselői menetdij kedvezményt bizonyos fokban a lelkészkedő papságra is kiterjesztette, a megszállás miatt körlevélileg nem közölhettem. Ama bizalmas körirat pedig, melyben a kedvezményről a kerületeket értesitettem, több helyre nem jutott el. Alább tehát tudomásvétel végett közlöm a vonatkozó miniszteri értesitést.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. 162.732/1920. szám. 2. Van szerencsém a főtiszt. Főhatóságot tisztelettel arról értesiteni, hogy a m. kir. minisztertanács f. é. október hó 27-én a köztisztviselői vasuti menetdijkedvezményt a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur előterjesztésére a lelkészkedő papságra a következő terjedelemben terjesztette ki: a) A lelkészkedő papság esetről-esetre előterjesztendő kérelem alapján csakis hivatalos utazásokra és csakis saját személyükre nézve a féljegy kedvezményben részesittetik és pedig a katholikusok az illető egyházmegye, a protestánsok az illető egyházkerület területére; b) a felekezeti iskolák lelkészigazgatói és hitoktatói a köztisztviselői kedvezményben részesittetnek, de csak azon vonalakon, melyeket iskolaigazgatói, illetve hitoktatói működésük gyakorlásában beutazni tartoznak. E kedvezményre vonatkozólag a nevezett miniszter ur azt a korlátozó intézkedést léptette életbe, hogy a lelkészkedő papok, a felekezeti iskolák lelkészigazgatói és hitoktatói a II. vagy III. kocsiosztály használatára jogosultak. A szóbanlevő utazási kedvezmény igénybevételére vonatkozó feltételeknek részletes és a változott viszonyok következtében szükséges ujbóli megállapitását a nevezett m. kir. miniszter ur a m. kir. államvasutak igazgatóságára bizta, mely — utasitásának megfelelően — a szükséges tudnivalókról s az érdekeltek tájékoztatására az arcképes igazolványok megszerzését illetőleg hirlapi közlemény közzétételével fog gondoskodni. Általánosságban már most megemlitem, hogy az összes igényjogosultak a kedvezményt arcképes vasuti igazolvány alapján fogják igénybevehetni, mihez képest az arcképes vasuti igazolvány megváltása kötelező. Az igazolvány kiállitási illetéke 6 korona. — Van szerencsém a főtiszt. Főhatóságot tisztelettel felkérni, hogy e kedvezményt az érdekelteknek tudomására juttatni méltóztassék. Budapest, 1920. évi december hó 17-én. A miniszter helyett: Pekár s. k. államtitkár. Valamennyi főtiszt. Egyházmegyei Hatóságnak.

Datum Quinque-Ecclesiis 5. Novembris a. 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

1921.

XI.

3126
1921

A hitoktatók szolgálati viszonyáról és hitoktatói állások szervezéséről közlöm a vallás- és közokt. minister úr következő két rendeletét:

Hitoktatók szolgálati viszonyáról és hitoktatói állások szervezéséről ministeri rendelet.

„50180. K. Ü./921. szám. A különböző fokozatu és jellegü tanintézeteknél müködő hitoktatók szolgálati viszonyának és dijazásának egységes szabályozása tárgyában, a m. kir. pénzügyminister urnak 535/921. IV/a. szám alatt közölt előzetes hozzájárulása és a m. kir. ministertanácsnak 1921. május 12-én tartott ülésében hozott határozata alapján a következőket rendelem:

1. §. Önálló hitoktatónak tekintendő az, aki állami vagy nem állami, vagy állami és nem állami iskolánál csak hitoktatással foglalkozik, elfoglaltsága a kötelező heti óraszámot kimeriti, az ezért járó tiszteletdiját tisztán az állami költségvetés terhére kapja és egyuttal igazolja, hogy egyéb állandó fizetése más forrásból nincsen.

2. §. Nem önálló hitoktató az, aki állami vagy nem állami, vagy állami és nem állami iskolánál hitoktatással foglalkozik, de egyéb (például lelkészi) foglalkozása is van, vagy tiszteletdiját nem, vagy nem kizárólag az állami költségvetés terhére élvezi, vagy a hitoktatói tiszteletdiján kivül egyéb állandó fizetés élvezetében áll.

3. §. Az önálló hitoktató kötelező heti óraszáma a következőképen állapittatik meg.

a) heti 18 órában (ebből két exhortatio) annál a hitoktatónál, aki óráit csak középiskolában, tanitó-, tanitónő-, óvónőképzőintézetben, vagy felsőkereskedelmi iskolában tartja;

b) heti 20 órában annál a hitoktatónál, aki óráit részben az *a*) alatt felsorolt iskoláknál, részben pedig alacsonyabb foku iskolákban tartja;

c) heti 22 órában annál a hitoktatónál, aki óráit csak a polgári iskoláknál, gyógypedagógiai intézeteknél, iparos- vagy kereskedőtanonc-iskoláknál, vagy részben ilyeneknél és részben alacsonyabb foku iskoláknál tartja;

d) heti 24 órában annál a hitoktatónál, aki óráit elemi népiskolában tartja.

4. §. Aki önálló hitoktatónak az 1. §-ban foglalt határozás értelmében nem tekinthető, az nem önálló hitoktatónak tekintendő abban az esetben is, ha hittanóráinak száma az önálló hitoktató kötelező heti óraszámát el is éri.

5. §. A hitoktatói illetmények aszerint, hogy önálló vagy nem önálló hitoktatóról van-e szó, valamint hogy az illető hitoktató középiskolai vagy főiskolai képesitéssel rendelkezik-e, az alábbiakban állapittatnak meg:

1. A IX. fizetési osztály 3. fokozatával egybekötött összes járandóságoknak — ezidőszerint törzsfizetés, személyi pótlék, háborus segély, drágasági segély, rendkivüli segély, családi pótlék, lakáspénz-pótlék — megfelelő tiszteletdij (tehát nyugdijjogosultság nélkül) és kedvezményes ellátás az olyan önálló hitoktató részére, akinek főiskolai képesitése van, bármely foku iskolánál müködik is.

2. A X. fizetési osztály 3. fokozatával egybekötött összes járandóságoknak megfelelő tiszteletdij (nyugdijjogosultság nélkül) és kedvezményes ellátás olyan hitoktató részére, akinek nincs főiskolai képesitése, bármely foku iskolánál tanit is.

3. A nem önálló hitoktatók részére, az általok tartott órák számának megfelelően továbbra is óradij állapittatik meg, amelynek évi összege:

a) a középfoku iskoláknál — tehát középiskolánál, tanitó-, tanitónő- vagy ovónő-képzőintézetnél, felső kereskedelmi iskolánál, polgári iskolánál, gyógypedagógiai intézetnél, iparos- és kereskedőtanonc iskolánál stb. egységesen óránkint 150 korona;

b) elemi népiskolánál Budapest környékén óránkint évi 120, vidéken 80 korona.

6. §. Önálló hitoktatónál a részére megállapitott kötelező heti óraszámon felül tartott minden egyes heti óra dijazása ugyanaszerint a kulcs szerint állapitandó meg, amely szerint az óratöbblet dijazása más tanárokra nézve történik annál az iskolánál, melynél az illető hitoktató müködik.

7. §. A nem önálló hitoktató óradijat csak akkor kaphat, ha a tanulói létszám legalább a 10-et eléri, illetve minthogy a hittanórák száma minden tipusu tanintézetnél heti 2, ezért annak a nem önálló hitoktatónak, aki 10-nél kevesebb növendéket tanit, csak heti 1 óra után folyósitható az óradij.

8. §. A nem helyben lakó hitoktatók számára a jövőben fuvardijak nem engedélyezhetők, az eddigelé engedélyezett fuvardijakat pedig attól az időponttól kezdődőleg, amely időponttól a hitoktatói illetmények a jelen rendelet alapján rendeztetnek, meg kell szüntetni.

9. §. A hitoktatói illetmények folyósitására és elszámolására nézve az alábbi szabályok szolgálnak irányadóul:

Azok az akár önálló, akár nem önálló hitoktatók, akik csak egy iskolafajnál tartják óráikat, annak a költségvetési cimnek terhére kapják illetményeiket, amelynek terhére azokat eddig is élvezték, azoknak az önálló hitoktatóknak az illetményei pedig, akik jövőben azért lesznek önálló hitoktatóknak tekintendők, mert több iskolafajnál együttvéve adnak annyi órát, hogy köteles heti óraszámuk kitelik és akik ennek következtében eddig több költségvetési cim terhére élvezték óradijaikat, a jövőben a „Nem állami középiskolák segélyezése" költségvetési cim terhére irányzandók elő.

10. §. Jelen rendeletnek azok a rendelkezései, melyek a hitoktatói illetmények mértékének megállapitásáról szólnak, átmeneti jellegüek s egyelőre csupán az 1920/21. és 1921/22. tanévekre, illetőleg amennyiben az állami alkalmazottak illetményeinek általános rendezése előbb következnék be, ugy csak ennek az általános illetményrendezésnek időpontjáig birnak érvénnyel. Budapest, 1921. május 21. *Vass s. k.*"

„152.151/1921. szám. VIII/c. Valamennyi Főtisztelendő Egyházi Főhatóságnak. A hitoktatók szolgálati viszonyának és dijazásának egységes szabályozása tárgyában kiadott 1921. évi 50.180 K. Ü..sz. rendeletem végrehajtása érdekében van szerencsém Cimmel szives tudomás és miheztartás végett az alábbiakat közölni:

Az idézett rendeletem megjelenése óta egyre több kérvény érkezik hozzám, melyben önálló hitoktatói állás szervezése kéretik, legtöbbször anélkül, hogy igazolva volnának a rendelet 1. §-ában előirt azok a feltételek, amelyek fenforgása szükséges ahhoz, hogy a hitoktató önálló hitoktatónak tekintessék. Tekintettel arra, hogy a rendelet értelmében a hitoktatói állás megszervezésére szükség nincs, hanem elegendő annak igazolása, hogy a már müködő hitoktatók az önálló hitoktatókra előirt föltételeknek megfelelnek (rendelet 1. §), van szerencsém Cimedet tisztelettel fölkérni, méltóztassék az iskolákhoz az ellátandó hittani órák száma szerint mutatkozó szükséghez képest (a rendelet 3. §) a megfelelő számu hitoktató alkalmazása iránt intézkedni.

Ha a hitoktató az iskola (iskolák) igazgatója (gondnoksága, iskolaszéke) bizonyitványával igazolja, hogy elfoglaltsága a rendelet 3. §-ában előirt heti óraszámot kimeriti, (heti óraszám iskolánként számszerint föltün-

tetendő) és hogy csak hitoktatással foglalkozván, egyéb állandó fizetése más forrásból nincsen, akkor az illetékes kir. főigazgató, illetőleg kir. tanfelügyelő jelentésére 1921. évi szeptember hó 1-től, vagy ha müködését később kezdte meg, müködésének megkezdése napjától képesitésének megfelelően a rendelet 5. §-ának 1-ső, illetőleg 2-ik pontjában meghatározott illetményeket részére kiutalom.

Amennyiben az önálló hitoktató heti óraszáma a rendelet 3. §-ában előirt heti óraszámot meghaladja, ugy a részére kiutalt illetményeken felül a rendelet 6. §-a értelmében járó óratöbbletidij megállapitása iránt a kir. főigazgató, illetőleg a kir. tanfelügyelő intézkedik. Budapest, 1921. szeptember 5. *Vass s. k.*".

3127
1921

Kegyuri épületek karbantartása.

Tavaszi és őszi bérmautam alkalmával több helyen személyesen meggyőződtem, hogy a kegyuri épületek jókarbantartása körül részben az elmult évek szomoru közállapotai, részben pedig különféle mulasztások miatt sulyos és mielőbbi pótlásra váró hiányok mutatkoznak. Ezeknek megszüntetését minden adott esetben szorgalmaztam. Ugyanezt teszi most a m. kir. vallás és közokt. miniszter ur, kinek vonatkozó felhivását egész terjedelmében azon meghagyással közlöm, hogy az érdekeltek a szükséges lépéseket haladéktalanul tegyék meg, s ahol ez nem vezetne eredményre, irásbeli jelentésüket terjesszék Elém.

M. kir. vallás és közoktatásügyi minisztertől. 155.570. szám l. ü. o. Nagyméltóságu Püspök Ur! A szerencsétlen kimenetelü háboru, majd a forradalmak következtében előállott katasztrofális közgazdasági helyzet, közelebbről pedig a munkabérek s az épitési anyagok óriási mérvben való megdrágulása s részben a munkás- és anyaghiány természetszerü következményeként is az épitő ipar oly sulyos viszonyok közé jutott, mikép alig lehet csodálkozni afelett a további folyamat felett, hogy a különböző természeti és jogi személyek kegyurasága alá tartozó egyházi épületek állandó jókarbantartása évek óta mindinkább elmulasztatott. Erre vonatkozólag közvetlen tapasztalatokat is volt alkalmam szerezni, de országszerte több oldalról panaszokkal is találkoztam. Alig szükséges rámutatnom arra a körülményre, hogy ezek a mulasztások az egyes helyi egyházaknak mily nagy károsodásokat okoznak s hogy ez a helyzet minő további veszedelmeket rejt magában amiatt, mert a rongált épületek, ha csak nem javittatnak, rohamos további és nagyobbmérvü pusztulásnak vannak kitéve. Fölöttébb káros ez a helyzet az Istentisztelet, valamint a közoktatás szempontjából, de meg a kegyuri személyzet jogos egyéni — sokszor egészségüket, sőt létfenntartá-

sukat érintő — érdekéből is. Figyelmet érdemel az a körülmény is, hogy a kegyuri épületek karbantartásával járó munkálatok elmulasztása előbb-utóbb arra vezet, hogy az érdekelt egyház kénytelen a mulasztó kegyurak ellen közigazgatási pert inditani, ilyen pereknek a szaporitása pedig sem egyházi, sem általános közigazgatási szempontból nem kivánatos. Kétségtelenül megállapitható, hogy ma már a megfelelő vállalkozó és munkaerő, valamint az épitési anyag mondhatni mindenütt rendelkezésre áll, s a törvényes rend mindenütt megszilárdult. Ezért valóban itt van az ideje annak, hogy a kegyuri kötelezettségek teljesitésének mindenütt érvény szereztessék. Igaz ugyan, hogy az épitési anyag s a munkaerő ma is módfelett drága, ez a körülmény még sem mentesitheti a kegyurakat az alól, hogy kötelezettségeiknek eleget tegyenek, még pedig annál kevésbbé, mert a földbirtokok hozadéka épen a fentebb ismertetett viszonyok következtében köztudomásulag óriási arányokban emelkedett. Emellett a socialis tekintetek is kivánatossá teszik, hogy az épitkezések meginditásával a munkanélküliség veszedelme is enyhittessék. Ezért van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel felkérni, méltóztassék a főpásztori fennhatósága alá tartozó mindazokat a plébánosokat, akik akár magán földesuri, akár városi, kincstári vagy bármi más kegyuraság alá tartoznak, köriratban felhivni, hogy a templomok és más kegyuri épületek, valamint az érdekelt iskolák állapotát tüzetesen vizsgálják meg s mindazokban a valóban indokolt esetekben, amelyekben az illető kegyurak terhére karbantartási, javitási vagy esetleg ujjáépitési iránti mulasztások állapithatók meg, őket kötelezettségeik sürgős teljesitésére kérjék fel s az eredményről Nagyméltóságodnak a körülmények tüzetes ismertetése mellett jelentést tegyenek. Természetesen végső sorban a mulasztó kegyurak ellen a közigazgatási peres eljárást mindenütt, ahol arra szükség lesz, az illetékes főszolgabiró, mint elsőfoku hatóság előtt kellő időben meg kell inditani, mert a gyakorlat, sajnos, elég példát nyujt arra, hogy a kegyurakkal szemben való késedelmes eljárás gyakran jogos követelések elévülésére, vagy legalább is azok elhomályositására és igy jogbizonytalanságra vezet. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását. Budapest, 1921. évi szeptember hó 20-án. Vass s. k. Nagyméltóságu Gróf Zichy Gyula v. b. t. t., pécsi püspök urnak Pécs.

3128
1921

A Gazdák Biztositó Szövetkezete elhatározta, hogy az értékek roppant nagy eltolódására való tekintettel az összes eddig biztositott egyházi épületekről uj kötvényeket állit ki. Ezzel kapcsolatban felhivom az összes érdekelt lelkészek figyelmét, hogy az egyházi épületeket a reális értéknek

Gazdák Biz. Szöv. uj kötvényei.

megfelelően biztositsák. Mivel pedig a szomoru közbiztonsági viszonyok folytán elég gyakoriak a templomfosztogatások is, felette kivánatos, hogy az uj biztositás megkötésekor, — az eddigi szokástól eltérőleg — az értékesebb tárgyak, főleg a templomi felszerelések lopás ellen is biztositva legyenek.

3129
1921

Állatvédelem bekapcsolása az egyes tantárgyak keretébe.

A madarak és fák napjának megtartása és az állatvédelem érdekében évről-évre, legutóbb 1918. évi VII. körlevelemben 1087/1918. sz. alatt adtam ki rendeletet s igy az állatvédelem fontosságát most külön részletezni nem tartom szükségesnek. A jelen alkalommal csak arra hivom fel a hatóságom alá tartozó összes iskolák igazgatóságát, hogy a vezetésük alatt álló tanárokat, tanitókat és hitoktatókat hivják fel, hogy az állatvédelem kérdését ne csak a Madarak és Fák napja, avagy kirándulások alkalmával tartsák szem előtt, hanem az arra alkalmas tantárgyakba megfelelő helyen és módon kapcsolják bele. Erre nemcsak a gazdaságtan, természetrajz, földrajz stb. tárgyaknál, hanem a hittan tanitásnál is bőséges alkalom kinálkozik.

Az orsz. állatvédő egyesület által az állat és fák védelme érdekében kiadott Gyermeknaptár a kivánt eredmény elérése tekintetében hasznos szolgálatot tehet, ép ezért közlöm, hogy az 1922. évi Gyermeknaptár az Orsz. Állatvédőegyesületnél (Budapest, IX. Ernő-utca 11—13. sz.) megrendelhető a pénz előleges beküldése ellenében. Ára darabonkint 5 K.

3130
1921

Hadi vak katonák készitményeinek ajánlása.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister urnak 157130/1921. VI. sz. megkeresése alapján a legnagyobb készséggel hivom fel a hatóságom alá tartozó összes iskolák és intézetek vezetőségeit, hogy kefe-, seprő- és kosár szükségleteiket a „Hadivakok m. kir. Országos Intézeté“-ből (Budapest, I. Fehérvári-u. 102.) vagy a „Kalocsavidéki Méhészeti Egyesület“-től (Kalocsa) szerezzék be.

Miután a társadalom elsőrangu kötelessége, hogy azokat, akik a háboruban megvakultak, megélhetésükben támogassa, ép ezért felhivom a plébános urakat külön is, hogy a szóban forgó készitményeknek a fentebb megjelölt helyen való beszerzésére a hivőket is, a jótékony és emberbaráti cél ismertetése mellett, — buzditani sziveskedjenek.

3131
1921

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister urnak 148531/1921. Mp. sz. alatt a Néptanitók Lapja 33—35. számának mellékletét képező rendeletét a menekült tanerők elhelyezhetése érdekében magamévá téve, felhivom a plébánosokat, iskolaszéki elnököket és isk. igazgatókat, hogy ezen rendeletet tegyék tanulmány tárgyává s amennyiben a tanulók száma avagy más körülmény indokolttá tenné menekült állami tanerő kirendelését, az iskolaszék e tárgyban esetről-esetre hozzon megfelelő határozatot s arról szóló jegyzőkönyvet döntés céljából ehm. főtanfelügyelőm utján terjessze elém, mert csakis előzetes hozzájárulásom mellett kérheti az iskolaszék menekült tanitó kirendelését. **Min. rend. menekült áll. tanerők elhelyezése tárgyában.**

3132
1921

Az Orsz. Közmüvelődési Tanács kiadásában megjelenő „Vasárnapi Könyv“ cimü heti folyóiratra azzal hivom fel a hatóságom alá tartozó iskolák igazgatóságának figyelmét, hogy e lap a beiratási dijak terhére, az ifjusági, tanitói és tanári könyvtárak részére megrendelhető. Előfizetési ára egy évre 100 K, félévre 50, negyedévre 25 és egy hónapra 10 K. Megrendelések, illetve előfizetések az Orsz. Közmüvelődési Tanács Vasárnapi Könyvosztály cimére, Budapest, IV. Ferenciek-tér 3. sz. alá küldendők. **„Vasárnapi könyv“ cimü heti folyóirat ajánlása.**

3133
1921

A vallás és közoktatásügyi m. kir. minister urnak f. é. október 31-én 142.306. IV. számu közlése alapján értesitem az érdeklődőket, hogy a bibliai tanulmányok előmozditására és a kapcsolatos alapelvek tökéletes elsajátitására létesitett Lackenbacher-féle alapitványból a héber Pentateuchus sorshuzás által meghatározandó 15—20 versének legsikerültebb és az alapitólevél határozmányainak leginkább megfelelő latin forditásáért és nyelvbeli valamint tárgybeli magyarázatáért 1890 korona jutalomdij tüzetett ki. **A Lackenbacher féle pályázat.**

A jutalomért való versenyzés a bécsi egyetemen 1921. november 18-án, a budapesti és prágai egyetemeken pedig 1921. november 23-án fog megtartatni. Az érdeklődők a részletes feltételek megtudása céljából forduljanak azon egyetem theologiai karának dekánatusához, amelyen a versenyre jelentkezni óhajtanak.

3134
1921

Már mult körlevelemben felhivtam tiszt. papságomat, hogy ki-ki lelkes tagjául szegődjék ahhoz a mozgalomhoz, amely a világháboruban elesett **Az elesett hősök emléke.**

hőseink emlékét szándékozik megörökiteni. Nagy örömmel látom, hogy már is igen sok község tett eleget e felhivásnak. Ezért remélem és bizton elvárom, hogy egyházmegyém területén nem lesz egy község sem, amely e nemes szándékot meg nem értené. Az eljárás megkönnyitése céljából az alábbiakban közlöm a legszükségesebb tudnivalókat:

Kivánatos, hogy e mozgalom élén minden községben a plébános álljon, annál is inkább, mert a hősök méltó emlékének a templomban vagy a templom falán vagy környékén a helye.

A költségek fedezésére a községben gyüjtés rendezendő, mert a perselygyüjtéssel a kivánt összeget nem lehet elérni.

Minden kérdésben utmutatást ad a Hősi Halottak Emlékének Központi Bizottsága Pécsett (Németh Pál, főhadnagy Pécs, Széchenyi-tér 17.), melyhez a gyüjtés eredménye közvetlenül beküldendő.

3135
1921

A kath. Népszövetség ajánlása.

A kath. Népszövetségnek a pécsi egyházmegyében a megszállás előtt sok tagot számláló és igen lelkes csoportjai voltak. A forradalmak felforgattak mindent, a megszállás pedig lehetetlenné tette, hogy az ujjá alakitott népszövetségi központtal bármi módon érintkezzünk. A különféle akadályok most végre megszüntek. Mivel pedig a Kath. Népszövetség, vagyis a szervezett katholicismus jelentősége a mai időkben a közelmult szomoru tanulságai arányában rendkivüli módon megnövekedett, természetszerüen kivánatos, hogy méltóan felölelje a magyar kath. nép legszélesebb rétegeit. Az ujjászervezés nehéz, de hálás munkája a tiszt. lelkészkedő papságra vár, s meg vagyok győződve, hogy egyházmegyém lelkészei a nagy feladatot mindenütt óhajom szerint fogják megoldani. A folyó év végeig minden plébániából jelentést várok, hogy a kath. népszövetség benne hány taggal müködik.

Ugyanitt emlitem meg, hogy a Kath. Népszövetség 1922. évi naptára gazdag tartalommal már megjelent és minden tekintetben megérdemli, hogy a kath. nép figyelme reá felhivassék.

3136
1921

Az „Ecclesia."

A mult év derekán Budapest székhellyel „Ecclesia" név alatt egyházművészeti és áruforgalmi részvénytársaság alakult, mely az alapitási tervezet szerint egyházaknak, egyházi intézményeknek és egyházi személyeknek mindennemü szükségleti, berendezési, fogyasztási cikkel való ellátását tüzte ki céljául. Ezenkivül egyházi szükségleti cikkeket előállitó iparvállalatokat, szövetkezeteket létesit, hitellel s egyéb módokon is támogat,

s az egyházak és egyháziak mezőgazdasági és ipari terményeit értékesiti, egyházi épitkezéseket, berendezéseket vállal, s papi jóléti intézményeket szándékozik létesiteni és fenntartani. Programmja oly bőséges és vonzó, hogy a vállalat támogatása a papság jól felfogott érdekében nemcsak üdvös, hanem kivánatos is. Azok az értesülések, melyeket a megszállás megszünte óta beszerezhettem, a vállalatra nézve igen kedvezőek s épen azért az „Ecclesia"-t a tiszt. egyházmegyei papság érdeklődésébe és támogatásába ajánlom.

Ezzel kapcsolatban felhivom tiszt. papságom figyelmét az „Ecclesia" harangakciójára is, melynek az a célja, hogy a vállalat a hitközségeknek az uj harangok beszerzésénél megfelelő szakemberek bevonása mellett minden tekintetben segitségére legyen. Az uj harangok beszerzése nagy körültekintést igényel, miért is elrendelem, hogy minden egyes beszerzésnél, illetve rendelésnél az „Ecclesia" is felhivassék ajánlatának benyujtására.

3137
1921

A nagym. m. kir. vallás és közokt. minisztérium a következő drágasági segélyeket utalta ki: **Drágasági segély lelkészek részére.**

I. 1919. aug. 1-től 1920. julius 31-ig terjedő időre személyenkint 4800 K; azokon kivül, akik már felvették, igényjogosultak: Heckenberger Konrád dr., Palócz János, Tolnai Bertalan, Auguszt István, Badacsonyi Ádám (1919. VIII—X.), Bálind Ferenc, Bótz József, Cserta János, Domosvay Lajos, Dőry László dr. (1919. VIII.), Gasparics György, Hal Pál, Hantos Béla, Haug Nándor (1919. XI-től), Herger Nándor, Herman János, Knippl Kamill, Kozáry György, Marek József, Márovics Ferenc, Schultz Gábor, Sebestyén Ferenc, Tillinger Ferenc, Trux Károly, Vizi János.

II. 1921. ápr. szept. hónapokra rendkivüli drágasági segély cimén a szerzetes lelkészeket kivéve mindazok részére, akiknek drágasági segélyt megállapitott (lásd 2438/1921. körl. szám) és pedig lelkészek, theol. tanárok 2400 K, segédlelkészek részére 1800 K.

III. 1921. aug. 1-től kezdődőleg az előző körlevelemben részletezett havi segélyeket az ott felsoroltaknak.

Az I. és II. alatt jelzett segélyek püspöki irodámnál, a III. alattiak pedig az illetékes állampénztárnál vehetők fel a multra nézve azonnal, a jövőre nézve pedig havonkint előre az esperes által láttamozott és a II. fokozat szerint felbélyegzett nyugták ellenében.

A szentferencrendi lelkészek drágasági segélyüket 1921. aug. 1-től kezdve tartományi főnökük utján kapják.

3138
1921

Templomszámadások összefoglalása.

Egyházmegyei számvevőségem javaslatára az alapitványi és templomszámodások elkészitésére vonatkozólag a következőket közlöm:

Azon plébániák, melyek a megszállás miatt 1918. óta számadásokat beterjeszteni nem tudtak, az elmaradt 1918. 1919. és 1920. évekről szóló számadásokat összevontan, vagyis egy számadás alakjában állithatják össze. Ezen összevont számadások adatai kronologikus sorrendben veendők fel anélkül, hogy az egyes számadási évek részletezett adatai az illető számadási év végén összegezendők lennének. Az összegezés csakis a legutolsó, vagyis az 1920. számadási év végén eszközlendő. A vonatkozó pénztárnaplók is csak 1920. december 31-ével zárandók le. Ott, ahol az elmaradt számadások a szóbanforgó évekről külön-külön már elkészültek, az összevont számadásoknak elkészitése tárgytalan, amennyiben ezen elkészült számadások terjesztendők be.

Az alapitványi számadásokban az alapitványoknak 10 évenkint szokott névszerinti kimutatását illetőleg, tekintettel a nyomtatványok magas árára és főkép arra, hogy ezen névszerinti kimutatás elhagyása a számadások lényegén és teljességén csorbát nem ejt, megengedem, hogy a szóbanforgó névszerinti kimutat's ezuttal mellőztessék. Az elkészitendő számadások tehát ezen kimutatás nélkül, azonban mégis aként állittassanak össze, mint a legutolsó évben azt az érvényben lévő szabályzat kivánja.

3139
1921

Korcsmák zárvatartása templomok közelében.

A m. kir. belügyministerium 1899. évi december 2-án 78543. szám alatt kiadott körrendeletének 13. §-a értelmében istentiszteletek és körmenetek alkalmával a templomok közelében, illetve a körmenetek elvonulása helyén levő korcsmák és pálinkamérések az istentiszteletek és körmenetek alatt zárva tartandók. Eszerint a korcsmák és pálinkamérések ünneprontó nyitvatartása eddig is tiltva volt.

Fenti belügyministeri rendeletet, mely az 1921. évi IV. t. c. végrehajtása tárgyában készülő ujabb rendelet alapját képezi, azzal ajánlom egyházmegyém tiszt. lelkészeinek figyelmébe, hogy arra netáni visszaélések esetén felszólalásaikban hivatkozni el ne mulasszák.

Datum Quinque-Ecclesiis 15. Novembris a. 1921.

† Julius m. p.
episcopus.

Dunántúl r. t. Pécs. — 2088

1921.

XII.

3781
1921.

Nonnulla festa cum officiis et missis propriis ad universam Ecclesiam extenduntur.

Sanctissimus Dominus noster Benedictus Papa XV plurimorum Sacrorum Antistitum votis precibusque obsecundans, atque peculiaribus validisque rationibus permotus, ex Sacrorum Rituum Congregationis consulto, Festa prouti sequuntur, cum Officiis et Missis propriis et approbatis, ad universam Ecclesiam amodo extendi atque Kalendario et Proprio Sanctorum Breviarii et Missalis Romani in futuris editionibus et respectivis locis inseri statuit ac decrevit:

I. Dominica infra Octavam Epiphaniae, Sanctae Familiae Jesu, Mariae, Joseph, duplex maius (cum iisdem privilegiis ac iuribus praefatae Dominicae), Com. Dominicae et Octavae.

II. Die 24. martii, S. Gabrielis Archangeli, duplex maius.

III. Die 28. iunii, S. Irenaei Ep. et Mart. duplex, Com. Vigiliae, reposito Festo S. Leonis Papae et Conf. in diem natalem 3. iulii.

IV. Die 24. octobris S. Raphaelis Archangeli, duplex maius.

Neminem latet, quantum sit aequum et salutare domesticae familiae ipsique societati consociationem Sanctae Familiae ab Apostolica Sede constitutam, legibus firmatam atque indulgentiis et privilegiis speciatim pro sodalibus et parochis honestatem, fovere ac propagare, et ad hunc etiam finem in universa Ecclesia peculiari ritu liturgico, atque iugi ac fructuosa beneficiorum meditatione et virtutum imitatione, Sanctam Familiam Nazarenam recolere ac celebrare.[1] Nec minus congruum est etiam ad incrementum pietatis, ipsiusque a Sancta Familia consociationis, divinam missionem utriusque Archangeli, nempe S. Gabrielis ad annuntiandum Dominicae Incarnationis mysterium, et S. Raphaelis cuius conlata in Tobiae familiam beneficia in Sacris Litteris describuntur, religiosa celebritate commemorare.

[1] Cf. *Decr. auth. S. R. C.*, nn. 3777, 3778, 3802. (vol. III).

Hanc occasionem nacto Beatissimo Patri placuit etiam grato animo et liturgico more honorare illum S. Polycarpi Smyrnensis Episcopi discipulum, Lugdunensen Ep. et Mart. qui in suo opere Adversus haereses lib. III, magnificum testimonium in perpetuam memoriam de Romana Ecclesia reliquit, scribens :“ Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiorem principalitatem necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est eos qui sunt undique fideles. . . . Hac (Romanorum Pontificum) ordinatione et successione ea quae est ab Apostolis in Ecclesia traditio et veritatis praeconatio pervenit usque ad nos“. [2]

Nec omittendum est quod ex authenticis constat documentis S. Eleutherium Romanum Pontificem a Lugdunensi Ecclesia per litteras de nonnullis quaestionibus consultum S. Irenaeo litterarum latori Apostolicas traditiones quas Romana Ecclesia servaverat illibatas, aperuisse. [3]

Itaque idem Sanctissimus Dominus noster omnia quatuor supradicta Festa sub respectivo ritu, Officio et Missa, approbata et universae Ecclesiae Latini ritus concessa, ab utroque Clero saeculari et regulari aliisque omnibus qui ad divinum Officium recitandum ex praecepto adstringuntur, iussit peragenda inde ab anno 1922. proxime sequenti ; facta tamen potestate Ordinariis locorum et Superioribus maioribus Ordinum seu Congregationum regularium, quatenus in Domino ipsi hoc expedire iudicaverint, huiusmodi obligationen pro suis subditis differendi in ulteriorem annum 1923. Servatis de cetero Rubricis atque Apostolicae Sedis Decretis, memorata Festa quoquo modo respicientibus. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 25 octobris 1921. † A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus. L. † S.
Alexander Verde, Secretarius.

3782
1921

Pro exercitu hungarico.

Infelix Patria nostra inde a tribus annis ingentia mala perpessa est. Tanta tamen pericula, sicut in praesenti, vix ei adusque imminebant. Gubernio enim Nostro demandatum est, exercitum nationalem usque 15. Januarii a. 1922. dissolvendi, novumque exercitum erga salarium conficiendi. Cogitanti patet talem exercitum magis periculum, quam securitatem regno advolvere, nisi membra omni fiducia digna comparentur. Fractio nempe populi nostri, quae democrata audit, declarationem triginta millibus subscriptionibus munitam guberniis alleatis offerebat, se paratam esse exercitum praescriptum constituendi, guberniumque assumendi. Primo intuitu cuique

2 I. P. Mfgne, *Cursus Patrologiae*, ser. graeca, vol. VII, col. 849, 851.
3 Off. propr. Rom. (27. maii) Ss. Joannis I, Urbani I et Eleutherii Pp. et Mm. lect. VI.

clarescit, vertiginem nationi Nostrae de novo minari. Ad hanc evitandam venerabilem Clerum iam hisce provoco, ut omni, qua par est prudentia atque sollertia adlaborare conetur, ut e iuvenibus fiducia dignis tot pro exercitu conflando semet insinuent, quot pro numero concesso requirantur.

3783
1921.

Recuperata tandem Deo favente Optimo Maximo parte Dioecesis Nostrae non exigua, atque sublato e vivis fere biennio ante ultimo Nostro vicario Julio Wajdits, prael. S. Sanct., canonico custode, intelleximus e pastoralis operis magnitudine et varietate, onerisque in dies crescentis gravitate, amplius iam persistere non posse, quin vicarium generalem novum, qui Nobis impeditis fungeretur vice Nostra in regimine Dioecesis sat amplae, eligamus. Dr. Dion. Mosonyi, vicarius gen. eppalis.

Innixi itaque canone Cod. 366. Rssmum ac Clar. Dnum *Drem Dionysium Mosonyi*, camer. S. Sanct., abb. tit. Ecclesiae Cathedralis et Nostrum a latere canonicum, cancellariae eppalis directorem, qui sana doctrina, probitate, prudentia, pietate, indefessa industria ac rerum gerendarum experientia iam qua secretarius, tum cancellarius et a latere canonicus fiduciam Nostram iure pleno et optimo emeruerat, vicarium generalem creavimus, constituimus et nominavimus dantes atque concedentes Eidem omnia iura, privilegia et facultates, quae vicario generali iuxta ss. canones, conciliorum et rescriptorum apostolicorum decreta, receptasque almae Nostrae Dioecesis consuetudines vi officii competunt, exceptis solummodo iis, quae ex iure mandatum Nostrum speciale requirunt.

Quae cum Venerabili Clero Nostro cunctisque, ad quos horum scientia pertinet, tenore praesentium significamus, speramus fore, ut omnes et singuli episcopali Nostrae iurisdictioni obnoxii praenominatum vicarium Nostrum generalem agnoscant et suscipiant, Eidem propter Deum et conscientiam, ut par est, reverentiam et obsequium exhibeant, Eundemque abundantius, propter opus bonum, quod operabitur in iis, in caritate habeant.

3784
1921.

Pro nova parochia extra telonium Budense Quinque-Ecclesiis erigenda Dionysius Mosonyi dr. vicarius Noster generalis secunda vice 100.000 coronarum, Ludovicus Szilvek dr. praepositus t., canonicus item 100.000 cor., Aloysius Döbrössy praelatus S. S., canonicus et Ioannes Frey dr. t. abbas, vicearchidiaconus, parochus Himesháza-ensis 20.000 — 20.000 cor., Josephus Kéthelyi dr. parochus Pécsvárad—ensis 2000 cor. magnanime obtulerunt. Speramus fore, ut auxiliante Domino, novisque subsidiis concurrentibus dictam parochiam proximo anno erigere valeamus. Oblata pro nova parochia V-Eccl.

3785
1921.

Pensio.

Sigismundus Gyömörey dr. canonicus ad hon., director praeparandiae episcopalis Quinque—Ecclesiensis ob graviorem infirmitatem a duobus iam annis munus suum relinquere — magno animi Nostri dolore — coactus est. Cumque idem reassumendi spes ipsi nondum affulsit, in numerum sacerdotum rudedonatorum suscipi petiit. Vacantem igitur pensionem audito clero, atque cum consensu Capituli Cathedralis Nostri inde a 1. Januarii anni sequentis ipsi adiudicavimus.

3786
1921.

Utasitás az ingatlan vagyonváltság tárgyában.

Az ingatlanvagyonváltságról szóló 1921. évi XLV. t. c. 4. §-a szerint a földbirtok vagyonváltságát buzamennyiségben kell kivetni.

A törvény az adózó részére azt a kedvezményt biztositotta, hogy aki a váltságot a törvény életbeléptétől számitott 3 hónap alatt fizeti be, a buza piaci ára helyett q-ként csupán 1000 K-t tartozik fizetni.

Az a határidő, melyet a törvény erre a kedvezményre nézve megállapitott, 1921. december hó 6-án lejárt. Minthogy azonban különféle okokból számos adózó a saját hibáján kivül a kedvezményt eddig nem vehette igénybe, a m. kir. pénzügyminiszter azt 177.792/1921. sz. rendeletével 1922. évi január hó 15-ig meghosszabbitotta.

Ezzel a rendelettel kapcsolatban a pénzügyminiszterium egy hirdetményt tett közzé, mely a kedvezményes összegü vagyonváltságra vonatkozó főbb tudnivalókat tartalmazza s amelyet tájékoztatás végett a következőkben szószerint leközlök.

1. Az 1000 K-ás buzaárban való fizethetés utolsó határnapja 1922. évi január 15.

2. Aki 1921. évi december hó 6-ig az ingatlanvagyonváltságra bármily összegü fizetést teljesitett, a fizetés minden 1000 K-jával 1 q buza váltságát rótta le.

3. Az 1921. évi december hó 6-ika után egészen 1922. évi január hó 15-ig a kedvezményben csak az részesülhet, aki az egész vagyonváltságot befizeti. A befizetésnek nem kell okvetlenül egy összegben történnie, de csak olyan fizetések számithatók össze, amelyek 1922. évi január 15-ike előtt történtek. Ennélfogva azok, akik már december 6-ika előtt a váltság egy részét befizették, a váltság többi részére is elnyerik a kedvezményt, ha január 15-ike előtt utólag még a váltság többi részét is megfizetik. Erre azonban nem kötelesek és a pótlás elmulasztása nem vonja maga után az

1921. évi december hó 5-ig már befizetett rész kedvezményes beszámitásának az elvesztését.

4. A vagyonváltság összegét maga az adózó köteles kiszámitani. Ha ebben a részben tájékozatlan, a szükséges felvilágositást a községi elöljáróság vagy a m. kir. állampénztár köteles megadni. A váltság összegének megállapitásához szükséges: az adózó összes földbirtoka területének és azok kataszteri tiszta jövedelmének ismerete. Ha az adózóknak több kataszteri birtokiven, esetleg több községben is van ingatlana, ezek területét és kataszteri tiszta jövedelmét össze kell számitani. A szőllő- és erdőbirtok vagyonváltságát most nem lehet fizetni, hanem be kell várni a kivetés idejét.

5. Minthogy az adózó nem ritkán képtelen lesz a vagyonváltság összegét teljes pontossággal megállapitani, a kedvezményhez való igényét nem vesziti el azáltal, hogy a befizetett összeg valamivel kisebb lesz, mint a később pontosan megállapitandó vagyonváltság. Az a határ azonban, amelyen belül a kiszámitási hiba nem jár a kedvezmény elvesztésével, a teljes vagyonváltság 20%-a. Vagyis abban az esetben, ha pl. az adózó vagyonváltsága a végleges kivetés alkalmával 30 q buzában állapittatnék meg, az adózó legalább 24.000 K-t tartozik befizetni, mert a vagyonváltság 20%-a 6 q buza s igy legalább 24 q buza árát kell most 1000 K-val befizetni. Ha a hiba 20%-nál több, az adózó a kedvezményt a befizetett összegre sem igényelheti és annak idején, a váltság kivetésekor ezt a fizetést csak az akkori buzaárakban fogják javára beszámitani. Az adózó tehát saját érdekében cselekszik, ha inkább bővebben számit, mert a netalán felülfizetett összeget a váltság kivetésekor az egész adótartozásba számitják majd be.

6. A vagyonváltság felét az adózó a saját jegyzésü hadikölcsönkötvényekkel, az olyan adózó pedig, akinek az összes vagyonváltsága 20 q buzánál kevesebb lesz, a bankjegyek lebélyegzésekor levont összegekről a saját nevére kiállitott pénztári elismervényekkel is fizetheti.

A hadikölcsönkötvényeket nem teljes névértékben, hanem az 50 és 100 K-ás cimleteket 42 K 50, illetve 85 K, az 1000 K-sakat pedig 800 K értékben fogadják el.

A pénztári elismervényeket teljes értékükben számolják el fizetésként.

7. A vagyonváltságot rendszerint a m. kir. állampénztáraknál kell fizetni. Az állampénztár köteles a fizetést bárkitől és bárhol fekvő ingatlanra elfogadni.

Az olyan adózó, akinek az összes vagyonváltsága 20 q buzánál. tehát 20.000 K-nál nem több, a lakóhelye községi elöljáróságánál vagy városi adóhivatalnál is fizethet. A községi elöljáróság vagy városi adóhivatal a fizetést köteles elfogadni akkor is, ha az ingatlan, amely után a váltságot fizetik, nem a község vagy város területén fekszik.

8. A vagyonváltság fizetésére ezuttal senki sem kötelezhető. Aki most nem fizet, annak terhére a vagyonváltságot a pénzügyigazgatóság 1922. év nyarán fogja kivetni. A váltságot a fizetési meghagyás kézbesitése után 90 nap alatt kell majd megfizetni. Aki akkor fizet, természetesen a buzának akkori ára szerint lesz köteles a kivetett buzamennyiség értékét befizetni. Azt azonban természetesen nem igényelheti, hogy ha akkor a buza 1000 K-nál drágább lenne, a magasabb buzaár helyett is 1000 K-val fizethessen.

9. Akinek összes földbirtoka 1000 holdat meghaladja, a vagyonváltságot nem készpénzben, hanem ingatlan részletnek természetben való leadása utján tartozik leróni. Az ilyen földbirtokostól tehát a vagyonváltságra fizetés nem fogadható el.

10. Minden egyéb tudnivalóról az adózó a m. kir. állampénztárban vagy községi elöljáróságnál szerezhet tudomást.

Ezek alapján a plébániajavadalmak vagyonváltságának lerovására nézve az alábbiakban utasitom az érdekelt javadalmasokat.

1. Minden javadalmas számitsa ki a haszonélvezetében levő javadalmi ingatlan után esedékes vagyonváltság összegét és gondoskodjék annak befizetéséről a kedvezményes határidőn belül.

2. Mivel a vagyonváltság a javadalmi ingatlan, azaz a javadalmi vagyonállag terhét képezi, hajlandó vagyok a váltságösszeg erejéig — a bizonytalan pénzügyi viszonyok miatt — rövid lejáratu törzstőke-kölcsönt engedélyezni minden javadalmasnak, aki ezen kölcsönigényét tételesen kimutatva és igazolva kéri.

3. A javadalmak ingatlanaiból, akár a házhely kisajátitási és a földbirtokreform kapcsán, akár egyébként előzetes egyházhatósági engedéllyel történt eladások következtében befolyó összegek a vagyonváltság lerovására szintén igénybevehetők, de csak kölcsön alakjában akként, hogy az évi törlesztési részletet, nemkülönben a kölcsön esedékes kamatait a javadalmas fizetni tartozik. Különben minden egyes kérelem esetről-esetre fog elbiráltatni.

4. A vagyonváltság törvény 2. §. 3. pontja ekként szól: „Nem esnek vagyonváltság alá . . . . egyházközségek és politikai községek rendes tisztviselői és alkalmazottai javadalmi földjeinek 1000 K kat. tiszta jövedelem aluli része, továbbá egyházi kegyes alapitványok tulajdonában levő földterületek. A valószinü és gyakorlatban követhető magyarázat — melyet általában az állampénztárak is vallanak — az, hogy ez a kedvezmény a plébániajavadalmakra is vonatkozik és a törvény szövegezése az emlitett fogalmakba a plébániaföldeket is beleérti. Ennélfogva a plébániajavadalmak csak ingatlanuknak 1000 K kat. tiszta jövedelmen felül levő része után fizetnek váltságot; akiknek javadalma pedig az 1000 K kat. tiszta jövedelmet nem üti meg, azok ingatlanvagyonváltságot nem fizetnek.

Elvárom egyházmegyém javadalmasaitól, hogy a javadalom és saját érdekükben haladéktalanul és szorgos körültekintéssel járjanak el ebben a fontos kérdésben.

3787
1921

A jövő évre szóló direktorium a nyomdai munkák rendkivüli torlódása miatt még nem készülhetvén el, minden érdekeltnek az első nyomtatott ivet küldettem meg, mely addig minden szükséges tájékoztatást megad, mig az egész füzet, mely a kézi szent misék, illetve az intenciók pontos feljegyzéséhez szükséges nyomtatványt is tartalmazza, elkészül és szétküldhető lesz. A directorium ára példányonkint 30 korona. A jugoszláv valutával élő területen levők példányonkint 20 j. koronát fizetnek a provikárius kezeihez. Az esedékes összeget minden vonal feletti plébániavezető közvetlenül Bencze László dr. székesegyházi sekrestyeigazgató kezeihez tartozik beküldeni. Az 1922. évi directorium.

3788
1911

Felhivom a családi pótlékot élvező és arra igényjogosult lelkészeket, hogy *lehetőleg póstafordultával* saját érdekükben a következő adatokat tartalmazó kimutatást terjesszék be püsp. Irodámhoz: 1. a lelkész neve; 2. állomáshelye; 3. a családtagok neve, rokonsági fokozata, születési éve; 4. az eddigi családi pótlékot kiutaló miniszt. rendelet száma; 5. a kifizetést teljesitő állampénztár neve. Jelentés a csal. pótlék tárgyában.

3789
1921

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur f. évi október 31-én 177253/1921. I. ü. o. sz. alatt kelt megkeresése alapján felhivom a plébános, isk. igazgatókat, hogy a plébániájukhoz tartozó s jelenleg müködő rk. kántortanitókról egy oly összesitő kimutatást terjesszenek fel *haladéktalanul* egyházmegyei tanfelügyelőségemhez, amely kimutatás a következő adatokat tartalmazza: Kántortanitókról kimutatás terjesztendő fel.

1. állomáshely, 2. név, 3. kántori képesitésük időpontja, 4. azon időpont megjelölése, amelytől kezdve a kántori minőségükben megszakitás nélkül teljesitenek szolgálatot, 5. egyházi forrásbói, 6. állami forrásból milyen javadalmazásban részesülnek. Az 5. és 6. pontok alattiaknál: *tételenként* külön-külön részletezendő a készpénzben nyert javadalmazás, (pl. törzsfizetés, személyi pótlék, háborus, drágasági és rendkivüli segélyek) *minőségileg*

és mennyiségileg részletezendők: a naturaliák és egyéb szolgáltatások, készpénzbeni egyenértékének (megváltás esetén a jelenlegi váltságösszeg) pontos feltüntetésével.

Egyben felhivom a plébános, isk. igazgatókat, hogy a készitendő kimutatást az abban foglalt adatok hiteléül irják alá s a kimutatáshoz az *illető kántortanitók jelenleg érvényben levő dijleveleinek hitelesitett másolatait* is mellékeljék. A dijlevél másolatokat a plébános, isk. igazgatók hitelesitsék.

Külön is felhivom a plébános, isk. igazgatókat, hogy a kimutatások és a dijlevélmásolatok pontos és lelkiismeretes kiállitásáról gondoskodjanak, nehogy ellenkező esetben indokolatlan munka- és költségtöbblet álljon elő.

3790
1921

Tételek tanitók részére.

A Pécsegyházmegyei Róm. Kath. Tanitóegyesület 1921. november 9-ikén tartott választmányi ülésén határozatilag kimondotta, hogy tekintettel a változott viszonyokra, a legutóbb kitüzött s beérkezett pályamunkáknak elbirálásába nem bocsájtkozik s uj pályatételeket tüz ki. A tételek a következők:

1. *A nemzeti mult fontossága a nevelésben.*

Irányelvek:

a) A történelem életre tanit (magistra vitae), a neveléssel kapcsolatban pedig arra, hogy az igazi nevelés csak a keresztény erkölcs és az evangelium alapján lehetséges.

b) A nemzeti jelen szerves folytatása a multnak, amely keresztény volt. De nagyot csak akkor alkotott, amikor kereszténysége nem szó volt, hanem élet

c) A magyar mult példaképekben állitja a jelen elé a lelki és erkölcsi nagyságot. (Részletezve kimutatható egy-két kimagasló államférfiun, vezéren, nevelőn).

d) A nemzeti mult ugyanazokért az eszmékért küzdött, amelyek ma irányadók a nemzet életében: magyar és keresztény.

e) Ezt a két vonást a nemzet lelkében tehát csak ugy lehet kialakitani, ha eleven szinekkel tárjuk az ifjuság elé a nemzet multját.

2. *Miért nem lehet vallás nélkül erkölcsre nevelni?*

A pályatételek dija 500-500 korona. A pályamunkák 1922. április 30-ig zárt jeligés levél kiséretében Báter János egyesületi titkár cimére (Pécs, Gizella-utca 5. sz.) küldendők.

Felhivom a tiszt. plébános, iskolaigazgató urakat, hogy fentieket haladéktalanul adják tudomására a vezetésük alá tartozó iskolák tanitóinak, hogy igy a pályatételekről minden tanitó idejekorán tudomást szerezhessen s hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a kitüzött pályatételek kidolgozásában.

Datum Quinque-Ecclesiis 30. Decembris a. 1921.

✝ Julius m. p.
episcopus.

Wessely és Horváth Pécs, Munkácsi-u. 9.